

Uhusiano-tiedote

Sisälllys

Kiitettävää talkoohenkeä *Vilppu Palmberg*.....1

Sydämen sivistys ja arkipäivän solidaarisuus –
Kansalais- ja järjestötoiminnan haasteita
Leo Lindstedt.....2

Uusia tuulia *Anne Tarvainen*.....3

Morogoro-seminaari

Resurssikeskus nyt
Harold Mloka.....4

Mikä taloushallinnossa mietityttää?
Marika Lohi.....5-6

Hankkeen budjetointi –
tapausesittely.....6

Taloustalutuksen ryhmätyö projektisuunnittelusta
Marika Lohi.....7-9

Taloushallinnon ryhmätyö.....9-12

Tulitanssi – Rumpu- ja tanssiryhmä Ngoma moto
Pia Mäkelä.....14

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön uudet
linjaukset – paneeli.....15-19

Mikochenin koulu *Julius Mhando*.....20-21

Muuta

Tufahamishane – Saakamme toisiamme
ymmärtämään *Modest Mkude*.....22

Onko Valkoisella masailia Kennydyn aivot
Leo Lindstedt.....22-23

Uhusiano r.y24

Kiitettävää talkoohenkeä

Vilppu Palmberg/ Uhusianon puheenjohtaja

Kuluvan vuoden Morogoro-seminaari pidettiin 11.-13. elokuuta Merimaskun ja Rymättylän rajamailla meren rannalla sijaitsevassa Salorannan nuorisoleirikeskuksessa. Seminaari oli iloisella tavalla erilainen. Lämpimän tunnelman takaa löytyi hienoa talkootyötä ja monipuolista osaamista. Suurkiitos kaikille Morogoro-seminaarin järjestelyihin osallistuneille!

Aikaa, intoa ja taitoa tuntuu Uhusianosta löytyvän paljon. Se kuinka nämä asiat saadaan kartuttamaan järjestön kukkaroa ja sitä kautta hyödyttämään kumppaneitamme Morogorossa, on keskeistä paitsi Uhusianolle myös kaikille kansalaisjärjestötyötä tekeville. Mitään yhtä viisasten kiveä tuskin löytyy, vaan omarahoitus syntyy pienistä puroista. Kaikilla on vain rajallisesti aikaa, intoa ja taitoa, mutta kun jokaiselle löytyy sopivia tehtäviä, pystyy pienikin järjestö saamaan paljon aikaan.

Omavaraisia emme kuitenkaan ole, vaan valtaosa rahoituksesta tulee ulkoasianministeriöstä. Jälleen on aika jännittää hankerahoituspäätöksiä. Resurssikeskus Morogorossa on lähtenyt hyvään alkuun, mutta toivottavasti se saa jatkohankkeen myötä lisää ilmaa siipiensä alle. Ehkä suurimpana kysymyksenä jatkohankkeessa on pyrkimys saada resurssikeskukselle omat tilat, sillä KEPA on epävarma kumppani, joka tasaisin väliajoin arvioi kenttätointojaan. Oma tila sekä parantunut ja monipuolinen varainhankinta ovat edellytyksiä resurssikeskuksen toimimiselle myös Uhusianon tuen loputtua. Kaikki riippuu lopulta kumppaneistamme, jotka ovat osoittautuneet taitaviksi ja tarmokkaiksi. Siksi tätä työtä kannattaakin jatkaa!

Sydämen sivistys ja arkipäivän solidaarisuus Kansalais- ja järjestötoiminnan haasteita

Leo Lindstedt

Eräs kolmannen sektorin ja järjestötoiminnan haasteista tai kiistoista liittyy vääjäämättä isojen ja pienien järjestöjen ristiriitoihin. Saman toiminta-alueen paikalliset yhdistykset ja valtakunnalliset kattojärjestöt riitelevät keskenään. Itse olen kokenut mainittua kahnausta sekä ammattiyhdistystoiminnassa että kehityskaaliikossa.

Aikanaan minut valittiin – aivan ilman omaa aloitteellisuutta – Kepan eli Kehitysyhteistyön palvelukeskuksen hallitukseen. Hyvinkään kehityskaayhdistys, jonka puheenjohtajana silloin toimin, kuului toki Kepaan. Kepan hallituksessa koin erinomaisen vieraaksi sen kehitysyhteistyön ammatillisuusvaatimuksen ja ne laatusertifikaatit, joita kehitysyhteistyön palkolliset ammatillaiset hallituksen jäsenenä mantroina toistivat.

Ehkä olin itseäni fiksummassa seurassa, mutta sitä sydämen sivistystä, jonka takia palkkansa eteen kehitysyhteistyötä tekevät olivat ehkä alun perin työhön tarttuneet, oli vaikea enää heidän alan viimeisiä muutokäsitteitä vilisevästä puheestaan tunnistaa. – Jopa kokousajat ja -paikat valittiin Helsingissä toimivien isojen järjestöjen työntekijöitä suosiviksi.

* * *

Työkseni opetan paikallisia ammattiyhdistysaktiiveja kuten luottamusmiehiä ja ammattiosastojen puheenjohtajia. Sama ristiriita paikallisen ja liittotason toiminnassa on toistuva puheenaihe. Se, minkä luonnostaan oikeudenmukainen paikallinen luottamusmies kokee huutavaksi moraaliseksi ja oikeudelliseksi vääryydeksi omalla työpaikalla, saattaa näyttäytyä liittotasolla osana laajempaa työmarkkinapeliä, johon ei juuri nyt työehtosopimuksia tehtäessä ole viisasta puuttua.

Parantumattomana maailmanparantajana ajattelen: jos haluaa muuttaa maailmaa, on muutettava ja kehitettävä itseään ja uskottava että oman toiminnan muutos "pakottaa" muitakin muuttumaan.

Tämä pätee parisuhteessa, kasvatuksessa ja yhteiskunnassa muutenkin. Suoralla vallankäytöllä ja/tai väkivallalla saa aikaan vain väliaikaisia tai näennäisiä tuloksia. Toisaalta psyykkisinä sairauksina ilmenevä pahoinvointi on lähes aina myös väärän vallankäytön seurausta.

Niinpä paikallisen kansalaisjärjestötoimijan kannattaa miettiä kolmea vaihtoehtoa itselleen. Ensinnäkin hän voi kritisoida jatkuvasti katto-organisaatiota ja vaatia sitä ajamaan juuri itselle tai omalle paikallisyhdistykselle edullisia tai tärkeitä asioita. Toinen vaihtoehto on pyrkiä nousemaan itse vaikuttajaksi hierarkisen organisaation päättävälle tasolle. Usein vain valtapeli on niin säälimätöntä, että valtapaikeille päästäkseen huomaamattaan luopuu alkuperäisistä, kenties paikallistason tavoitteista. Siinä sivussa on ehkä oppinut itsekkin selittämään, miksi jokin paikallistason tavoite saa nyt odottaa aikaa parempaa.

Kolmantena vaihtoehtona on kehittää omaa viisauttaan ja rohkeuttaan paikallistason toiminnan pitkäjänteiseen ja sitkeyttä vaativaan elvyttämiseen. On kerättävä omaa uskallusta olla inhimillinen, tunnustaa puutteet, kohdata aito toiseus ja välittää siitä. Sen tuloksena paikallistason positiivinen voima luo uskoa ja ohjaa ylätasokin toimintaa.

Kun minä haaveilen sydämen sivistyksestä, herkäät ja oppimishaluiset luottamusmiehet haaveilevat arkipäivän solidaarisuudesta. Haluan vetää yhtäläisyysmerkin noiden käsitteiden välille.

Leo Lindstedt savustuspuuhissa Morogoro-seminaarissa. Kuva: Pia Mäkelä

Uusia tuulia

Anne Tarvainen/Tansanian Kepa

Olen Kepa Tansanian uusi hankeneuvoja, Anne Tarvainen. Aloitin työt Kepassa kesäkuussa 2006 ja muutin Tansaniaan juhannuksena. Samalla edeltäjäni Tiina Kukkamaa palasi Suomeen. Toimin täällä näillä näkymin ainakin kaksi seuraavaa vuotta yhdessä tansanialaisten työkavereideni kanssa palvellen suomalaisia jäsenjärjestöjä sekä heidän kumppaneitaan Tansaniassa.

Kehitysyhteistyöaktiivi hydrobiologi

Ensimmäinen kokemukseni Afrikasta on Tansaniasta vuodelta 1992, jolloin olin Tangassa 4H-liiton työleirillä. Minuakin puri se kuuluisa Afrikka-kärpänen ja tälle mantereelle olenkin palannut lukuisia kertoja tuon ensimmäisen vierailun jälkeen. Täällä Morogorossa olin vuonna 1995 Tushikamanessa korjailemassa polkupyöriä ja vuonna 1998 keräsin aineistoa Tanganjika-järveltä pro graduani varten. Kirjoitin sen Tanganjika-järven meduusoiden elämästä. Koulutukseltani olen hydrobiologi, mutta olen ollut tiiviisti mukana kehitysyhteistyössä, vaikka päätyöni on viime vuosina ollut Suomen ympäristökeskuksessa (SYKE). Siellä työni pääasiassa koski Suomen säännöstelläviä järviä. SYKE:n kautta olin mukana myös Senegal-joen vesikasvillisuutta tutkivassa EU:n tutkimushankkeessa, josta poiki WaterFinns r.y.:n kansalaisjärjestöhanke Maliin. Hankkeessa pyritään ehkäisemään haitallisen vesihyasintin leviäminen Niger-joesta Senegal-jokeen.

Tansanian Kepan uusi hankeneuvoja Anne Tarvainen ja lapsia

Hankeneuvoja

Kesällä minulle sitten tarjoutui mahdollisuus tehdä kehitysyhteistyötä kaksi vuotta Kepan leivissä täällä Tansaniassa. Tarkoituksenani on jatkaa Leo Söderqvistin ja Tiina Kukkamaan viitoittamalla tiellä. Keskityn kuitenkin tiiviimmin hankeneuvontatyöhön, sillä toimistossamme on nyt myös oma toimintaperiaatteista ja menettelytavoista vastaava toimitsija Kenny Manara, joka hoitaa periaatepuolen tehtävät. Ensi vuonna tarjoamme edellisvuosia enemmän peruskursseja hankehallinnoinnissa kuten esim. taloushallintokurssin.

TAP

Uusiakin tuulia puhaltaa Kepan kenttämaiden palveluissa. Kepa lähettää järjestöilleen jo tänä syksynä jäsenkirjeen ensi vuoden toiminnasta: kenttätoimistojen palveluita käyttävien järjestöjen kanssa on tarkoitus solmia koulutus- ja neuvontasopimus, TAP (Training and Advice Plan). TAP-sopimus korvaa kaikki vanhat yhteystoimintasopimukset ja se solmitaan Kepan, jäsenjärjestön sekä sen kumppanin kanssa kaikissa Kepan kenttätoimistomaissa. TAP-sopimukset eivät merkittävästi muuta Kepan tarjoamia palveluita, vaan niiden avulla pyritään selkeyttämään palveluita. Sopimuksilla tähdätään jäsenjärjestön ja erityisesti etelän kumppaneiden pitkäjänteiseen koulutukseen mm. hankehallinnoinnissa. Sopimukset kirjoitetaan yleensä koko hankkeen ajaksi, mutta niitä voidaan tehdä myös jo käynnissä oleville hankkeille. Toivottavasti olemme jo lähiaikoina yhteydessä TAP-sopimusten tiimoilta. Tervetuloa käymään Kepan toimistossa kun vieraillette Tansaniassa ja muistakaa ilmoitella meille, kun olette tulossa käymään Tansaniassa.

Aurinkoisin terveisin Uluguru-vuorten juurelta
Anne Tarvainen

Morogoro-seminaari 11. – 13.8.2006

Majoitustilat kuin tonttukylässä. Kuva Pia Mäkelä

Resurssikeskus nyt

*Harold Mloka - seminaarimuistiinpanojen mukaan
koonnut Elina Puhto*

Tervehdin Uhusianoa, sen jäseniä, seminaarin osanottajia ja kaikkia muita osallistujia ja kiitän että voin osallistua tähän seminaariin.

Resurssikeskusprojekti perustettiin vahvistamaan ja kasvattamaan Ungon kapasiteettia ja Ungon jäsenjärjestöjen toimintaa. Esittelyni on lyhyt yhteenveto siitä, miten resurssikeskus on toiminut viime vuoden syyskuusta tämän vuoden heinäkuuhun mennessä.

Resurssikeskus Ungon tukena

Informaatiota on levitetty tehokkaasti ja lisääntyvästi internetin ja Skypen välityksellä ja myös lehdistön kautta. Resurssikeskuksen avulla Ungo ja jäsenet ovat onnistuneet hankkimaan uusia tansanialaisia ja kansainvälisiä kumppaneita, esimerkiksi REPOA (Research on poverty alleviation, köyhyyden vähentämisen tutkimus), UNDP (United Nation Development Program, Yhdistyneiden kansakuntien kehitysohjelma), SNV (Netherlands Development Organisation, Alankomaiden kehitysjärjestö), Action Aids (aids-toiminta) ja Foundation for Civil Society (kansalaisyhteiskunnan säätiö). Kumppaneita ovat myös Afgaz (Organisation committed to Achieve Social and Economic Justice, sosiaalisen ja taloudellisen oikeiden säätiö), NIWATA (National

Network of Farmers Organisations, kansallinen maanviljelijöiden verkosto). Nämä järjestöt eivät tue Ungoa rahallisesti, ne tukevat esimerkiksi kouluttamalla.

Oppimisen ja edistämisen keskus

Resurssikeskus on kuitenkin pystynyt helpottamaan yhteydenpitoa kaukaisiin jäsenjärjestöihin ja myös jäsenjärjestöjen välistä yhteydenpitoa. Edelleenkin haaste maaseudulla on kännykkäpuhelinien vähyys ja kulkuneuvon puute. Ungo järjestää kursseja esimerkiksi varainhankinnasta ja se osallistuu seminaareihin ja työpajoihin, kansallisiin ja kansainvälisiin tapahtumiin. Resurssikeskus on näissä mukana. Kepa maksaa Ungon toimiston ja resurssikeskuksen vuokran ja resurssikeskuksen ja Uhusiano koordinaattorin palkan. Ensi vuonna Kepa ei todennäköisesti enää maksa toimiston eikä resurssikeskuksen kustannuksia. Tansanian Kepan uusi hankeneuvoja on Anne Tarvainen.

Mitä tehdään

Resurssikeskuksessa kerätään Morogoron alueen kansalaisjärjestöjen perustietoja ja toiminta-aloja. Keskus toimii jäsenjärjestöjen oppimis- ja koulutuskeskuksena ja on tämän edistämiseksi yhteistyössä alueen korkeampien oppilaitosten kanssa, kuten Sokoinen maatalousyliopiston ja Mzumbe yliopiston kanssa. Keskus toimii seminaarien, työpajojen ja kansallisten ja paikallisten järjestöjen kokoontumispaikkana. Koulutamme REPOA:n kanssa Ungon jäseniä selviytymään julkaisu- ja kustannustoiminnassa ja toimittamisessa.

Resurssikeskuksen käytäntö

Resurssikeskuksen tavoitteena on tulojen lisääminen ja kestävä kehitys sinänsä. Se saa rahaa kumppaneiltaan Uhusianolta ja Kepalta, kokoustilojen vuokrasta, internetin ja tietokoneiden käyttäjiltä sekä sihteeripalveluista. Keskus ylläpitää tieto- ja kopiokoneita ja myös korjaa pienehköjä konevikoja. Tuki on myös immateriaalista, järjestöjen tekemää vapaaehtoista työtä ja koulutusyhteistyötä.

Keskuksen tulot tammikuusta heinäkuuhun vuonna 2006 olivat noin 1,5 miljoonaa Tansanian shillinkiä, josta kuukauden keskimääräksi tulee yli 200 000 Tsh. Ungon jäsenistö käytti internetiä 900 kerta, yleisö (ei-jäsenet) 5040 kertaa, yhteensä 5 940 käyntiä tietokoneilla. Arviolta noin 200 oli naisten käyntejä tietokoneella jäsenistön 900:sta. Keskuksessa on puolen tunnin käyttöjaksot.

Puolen tunnin hinta on 200 shillinkiä ja 15 minuuttia 150 shillinkiä. Tunnin käyttöjakso on myös mahdollista, sen hinta on 400 shillinkiä. Sähkökatkoksia ei nykyisin ole kovin usein. Kirjeen kirjoittaminen ja tulostus maksavat 800 shillinkiä ja pelkkä tulostus 200 shillinkiä. Kopioita emme ota.

Morogoron keskustassa on neljä internet-kahvilaa. Resurssikeskuksen hinnat ovat halvemmat kuin niiden. Morogoron kaupunginkirjaston nettiyhteydet ovat kaatuneet eikä se palvele yleisöä. Syynä kaatumiseen ovat olleet käyttäjät, jotka eivät ole maksaneet internetin käytöstä.

Harold Mloka. Kuva: Pia Mäkelä

Hankaluudet, kehityksen hidasteet

Morogoron alueen reunamailla sijaitsevien Ungon jäsenjärjestöjen tavoittaminen on haaste resurssikeskukselle. Yhteydenpito internetin avulla ei aina toimi, joten yhteyttä pidetään enimmäkseen puhelimitse. Se on kallista. Tarve laajentaa internet kaukaisiin kyliin on erittäin tärkeä. Tällä tavoin saataisiin kartutetuksi Ungon jäsenten internet-tietoja ja -taitoja. Ne ovat aika vähäiset tällä hetkellä.

Resurssikeskuksen kirjasto ei toimi, ei ole kirjoja eikä ammattilaista kehittämässä ja hoitamassa sitä. Kirjat ovat kalliita. Kulkuneuvoa tai -neuvoja Morogoron maaseutupiirikunnassa sijaitsevien jäsenjärjestöjen tavoittamiseen ei ole. Erityisiä ponnisteluja tarvitaan jäsenjärjestöjen kielellisessä yhdistämisessä.

Pyrkimykset

On suositeltavaa vahvistaa resurssikeskusta niin, että Morogoron resurssikeskus on hyvin varustettu ja sitten suunnitella perustettavaksi paikallisia

toimistoja jokaiseen piirikuntaan. Tällä tavalla saataisiin helpotutusta yhteydenpitoon maaseudulla.

Mikä taloushallinnossa mietityttää?

Marika Lohen (Kepa) alustuksen pohjalta koonnut Elina Puhto

Taloushallintokoulutuksen alkajaisiksi Kepan kouluttaja Marika Lohi pyysi seminaarilaisia listaamaan lyhyesti taloushallinnon ongelmia, mm. miten taloushallinto voisi tukea koko projektia, ei vain viedä resursseja. Seminaarilaisten esiin tuomia ongelmia käsiteltiin alustuksessa, siihen liittyvässä keskustelussa ja ryhmitöissä.

Taloushallinnon ydin on tukea koko hankeprosessia, talous ei ole toissijaista byrokratiaa, vaan on osa hankkeen laatua. Huomio pitäisi kiinnittää oleellisiin seikkoihin ja toisaalta varautua yllätyksiin. Projektissa on monta toimijaa, tässä jo piilee yllätysten mahdollisuus. Niistä voi aiheutua suuriakin muutoksia. Minkälaiseen joustoon ulkoministeriö on valmis? Vastaukset ongelmiin ovat hyvin tapauskohtaisia, esimerkiksi miten luoda joustavia käytäntöjä valuutan kurssivaihteluissa.

Talous vai projekti

Budjetoinnin avainkysymys on, miten budjetoidaan. Marika Lohen mielestä olisi tärkeää lähteä liikkeelle toiminnasta ja miettiä minkälainen toiminta vaatii minkäkinlaisia kuluja ja löytää kuluille sopivat kohdat budjetissa. Se tehdään tässä ja nyt, tulevaisuus on aina kysymysmerkki. Hankkeen aikataulu on eteenpäin, tulee muutoksia ja uusia ajatuksia. Kun tilanne todella muuttuu niin silloin pitää tehdä muutokset budjettiin.

Rahoituksen saamiseksi täytyy olla vuosibudjetti, mutta kannattaa budjetoida koko hankeaika huolimatta tulevaisuuden yllätyksistä. Talouden seurannan avulla varaudutaan äkkinäisiin muutoksiin, niin ettei vasta tilinpäätöstä tehtäessä ruvetaan ihmettelemään, miten muutoksista selvittää. Budjetti on aina erilainen kuin se, mitä suunniteltiin, sitä ei pysty koskaan välttämään. Jos budjetit toteutuvat sellaisenaan, jokainen epäilee heti että jotain on vinossa.

Usein taloushallinnosta vastaa yksi ihminen Suomessa ja yksi Tansaniassa. Voisiko vastuun jako viedä hanketta eteenpäin ja samalla ehkäistä harvan ihmisen liikaa työkuormitusta? Toinen ratkaisemisen arvoinen kysymys on, miten taloushallintoa voi seurata joustavasti, ettei se veisi liikaa hankkeen voimavaroja.

Paikallinen tilintarkastus

Suomessa seuran taloushallintovuosi on kalenterivuosi, Tansanian talousvuosi on heinäkuun alusta kesäkuun loppuun. Talousvuoden erilaisuuden yhteensovittaminen on todella ongelmallista. Kirjanpitolaille ei mahda mitään, Suomen kirjanpitolaki vaatii erilaista aikajakoa kuin Tansanian.

Paikallinen tilintarkastus ei ole aina helppo järjestää. Se voi olla Tansaniassa kalliimpaa kuin Suomessa. Toisaalta tilintarkastus pitäisi tehdä Tansaniassa. Työvoima on siellä halvempaa, suosisiko tämä kuittishown siirtämistä Tansaniaan? Mihin ulkoministeriön pitäisi kiinnittää huomiota, että kaikki aika ei kuluisi kuittien kanssa ähertämiseen?

Varainhankinta Tansaniassa

Hankkeen tansanialaisella osapuolella pitää olla ainakin summittainen budjetti, vaikka se ei olisi pilkun päälle tarkka. Siitä näkee mitä vuoden aikana tehdään. Siinä ei pidä miettiä pelkästään, paljonko tarvitaan rahaa, vaan myös varainhankintaa ja varojen hankkimista. Tansanialaiset kyllä ymmärtävät, että pitää olla budjetti, menot ovat selvillä, mutta tulojen hankkiminen on epävarmempaa. Kysymys on siitä, miten taloushallinnon käytäntö saadaan tajuttavaksi. Tämä edellyttää kunnollista koulutusta. Kun yhteistyökumppanina on esimerkiksi kouluja, koko taloushallinnon ja erityisesti varainhankinnan kehittäminen on haaste. Varainhankinta on ongelma myös Suomessa.

Hankkeen budjetointi - tapausesittely

Ryhmätyö talousarvion rakentamiseen Kyo:n (Keo:n) hakulomakkeelle

Kuvaus hankkeesta: luonnonmukaisen viljelyn hanke

Suomalaisen kansalaisjärjestön ja eteläintialaisen kansalaisjärjestön yhteistyöhanke

Hankkeen tavoitteena on edistää luonnonmukaista viljelyä kouluttamalla yhdellä alueella viidessä kylässä vuosittain 50 viljelijää viljelemään maata (ainakin osittain) luonnonmukaisen viljelyn menetelmin. Luomuviljelyn edistämiseksi tähdätään ihmisten toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen ja maatalouden ehkäisemiseen, tehomatalouden aiheuttamien ympäristöongelmien korjaamiseen ja ehkäisemiseen sekä ravitsemustilanteen ja ruokaturvan parantamiseen.

Intialainen Innovation-järjestö vastaa viljelijöiden valitsemisesta (köyhiä pienviljelijöitä, noin puolet naisia) ja kouluttamisesta. Koulutus tapahtuu Innovationin kurssikeskuksessa ja mallitilalla, viljelijöiden omilla palstoilla ja vierailukohteissa (muut luomuviljelyä harjoittavat järjestöt ja tilat). Innovation ylläpitää taimitarhaa puiden, ravintokasvien ja lääkeyrttien kasvattamista varten sekä siemenpankkia paikallisten lajikkeiden säilymisen ja viljelijöiden omavaraisuuden turvaamiseksi. Viljelijöitä opastetaan myös itse kasvattamaan taimia (lähinnä puita) ja varastoimaan siemeniä. Opetus- ja tiedotusmateriaalia tuotetaan, viljelijöille järjestetään opintopiirejä (Readers' Forum) ja Innovationin kulttuuriryhmä järjestää kylissä viljelysvalistusta teatterin ja musiikin avulla. Lisäksi hankkeen yhteydessä juhlietaan perinteistä sadonkorjuujuhlaa, pongalia, jonka tarkoituksena on kytkeä hanketta perinteiseen viljelykulttuuriin.

Työstä vastaavat Intiassa Innovationin neljä hanketta varten palkattavaa työntekijää (projektin koordinaattori, kaksi kenttätyöntekijää ja toimistotyöntekijä) sekä Innovationin kulttuuriryhmä. Koulutus on tarkoitus järjestää ainakin kolmena vuonna peräkkäin aina uusille viljelijöille.

Suomessa hallinnoinnista vastaa Luomusato r.y. Hanke on luonnollista jatketta Innovationin tähänastiselle toiminnalle, jolla on tähdätty maaseudun köyhien omanarvontunnon ja toimeentulomahdollisuuksien parantamiseen mm. koulutuksen, sosiaalityön ja oikeudellisen neuvonnan kautta.

Talouuskoulutuksen ryhmätyö projektisuunnittelusta

Vetäjänä Kepan Marika Lohi, seminaarimuistiinpanojen mukaan koonnut Elina Puhto

Marika Lohi jakoi kolmelle ryhmälle samanlaisen tapausselostuksen ja pyysi ryhmiä laatimaan projektiselostuksen, jonka piti sisältää aikataulu, kustannukset ja riskit. Ryhmistä kaksi oli suomenkielisiä ja yksi englanninkielinen eli tansanialaiset vieraat muutama suomalainen vahvistuksena.

Aikataulu

Tapausselostuksessa tuntui oletuksena olevan, että projektin kesto on tavanomaiset kolme vuotta.

Ryhmä 1

Projektin kesto oli ryhmä 1:n mukaan 3 x 3 vuotta. Kokemuksiin perustuen maataloudessa on vaikea muokata menetelmiä, asenteita ja prosesseja nopeasti. Kolmessa vuodessa ei saada pysyvää muutosta aikaan. Ryhmä uskoi, että ulkoministeriö rahoittaa hanketta.

- 3 x 3 vuotta

Ryhmä 2

Ryhmä 2 esitti perinteisemmän aikataulun tapausselostuksen antamien tietojen perusteella: neljän henkilön ja kulttuuriryhmän palkkaaminen ensimmäisen vuoden alussa. Koulutettavia valitaan joka vuosi, puolet on naisia. Koulutus on kokoaikainen tapahtumaketju, joka on sidoksissa Innovationin kurssikeskukseen ja mallimaatilaan. Koulutusta annetaan myös omilla palstoilla ja vierailukohteissa. Viljelytyö on jatkuvaa. Koulutettavien valinta on erittäin tärkeätä, virheet kostautuvat riskeinä. Projektin seuranta ja arviointi alkaa ensimmäisen vuoden loppupuolella ja jatkuu koko projektin ajan.

Ryhmä listasi myös Luomusato r.y.:n hallintokustannukset Suomessa sekä arviointi- ja seurantamatkan tai -matkat.

- neljän henkilön palkkaus + kulttuuriryhmä (ensimmäisen vuoden alussa)
- koulutettavien valinta, köyhiä pienviljelijöitä, puolet naisia (joka vuosi)
- koulutus, se on sidottu Innovationin kurssikeskukseen ja maatilaan sekä vierailukohteisiin (joka vuosi)
- viljelytyö (jatkuvaa)

- seuranta ja arviointi (1. vuoden lopusta lähtien)

Englanninkielinen ryhmä

Tämä ryhmä tarjosi 1+3-mallia eli ensimmäinen vuosi on suunnitteluvuosi ja sitä seuraa kolme projektivuotta. Ryhmä ei tosissaan luottanut KEO:n rahoitukseen, mutta uskalsi kuitenkin tehdä projektisuunnitelman.

- yksi suunnitteluvuosi, valmisteluja, ensimmäisen 50:n hengen ryhmän koulutus
- kolme projektivuotta

Kustannukset

Kustannusten listaamisessa oli enemmän samansuuntaisuutta kuin aikataulussa. Kaikki ryhmät listasivat neljän työntekijän palkkakulut kolmeksi vuodeksi, 3 x 3 vuotta -ryhmä yhdeksäksi vuodeksi ja perinteisen sadonkorjuujuhlan kulut. Palkkatason oletettiin olevan paikallinen. Kulttuuriryhmän palkkaaminen, samoin arviointi- tai seurantamatka olivat kaikkien listoilla. projektin tarvikekulut vähän vaihtelevin muodoin. Samoin koulutettavien viljelijöiden koulutuskulut otettiin huomioon: mahdolliset matkat koulutukseen, ruoka ja yöpyminen.

Ryhmä 1

Tehtäväksiannosta ei ilmene, mikä on Innovationin kapasiteetti, kuinka luotettava ja rehellinen järjestö se on. Sen kapasiteetti vaikuttaa monella tavalla projektiin, mm. onko sillä vakituista kouluttajakuntaa, onko mallitilalla taimitarha, minkä verran työkaluja on jo olemassa.

Luomusato on ilmeisesti asiantuntijajärjestö, jonka tehtävänä on olla takuumiehenä ja valvoa tuloksellisuutta ja oikeellisuutta suomalaisen rahoittajan kannalta. Ryhmän aika ei riittänyt kunnolla keskustella siitä, onko asiantuntija suomalainen ja ovatko kouluttajat intialaisia vai suomalaisia. Raportointi on suomalaisten vastuulla, tällä perusteltiin asiantuntijan suomalaisuutta. Suomalaisten tietämys ja kokemus Intian maanviljelystä ovat suuri kysymysmerkki.

Ryhmä otti huomioon myös tarvittavan tiedotusaineiston painattamiskulut. Se myös luetteli yksityiskohtaisesti projektin tarvekulut.

- työntekijöiden palkat kolmeksi vuodeksi paikallisen tason mukaan (3 x 3 vuotta)
- teatteriryhmien kulut
- hallintokulut Suomessa, mm. kirjanpito
- suomalaisen kouluttajan kulut, kaksi kertaa projektin aikana tai ainakin kerran, matkat, hotellit ja päivärahat
- projektin tarvikekulut, siemenet, taimet, työkalut, opetusmateriaalit

- koulutettaville viljelijöille matkat koulutuspaikalle, ruoka ja mahdollisesti päiväraha, 250 henkeä vuodessa
- sadonkorjuujuhla

Ryhmä 2

Perinteiset juhlat ovat tammikuussa, mutta ei käynyt ilmi aloitetaanko vai päätetäänkö juhlilla. Juhlamiseen vaikuttanee sekin, onko saatu satoa, jota juhlia. Ryhmässä tuli esille myös uusi näkökulma: jospa juhlat ovatkin riski? Ajatuksen esittäjä perusteli kantaansa, että voi tulla isokin tappelu, peräti sairaalamatka. Juhlat kuluineen pidettiin kuitenkin kustannukset-kohdassa.

- henkilöiden palkkaus (neljä + kulttuuriryhmä)
- opetusmateriaali, tiedotusmateriaali
- tammikuiset perinteiset suuret juhlat
- palkkakulut (neljä + kulttuuriryhmä)
- opetusmateriaali (taimet ja siemenet sisältyvät opetusmateriaaliin)
- opintopiirit ja niiden kustannukset (matkat, yöpymiset ja ruoka)
- Luomusato r.y.:n hallintokulut
- arviointikulut + seurantamatka

Englanninkielinen ryhmä

Englanninkielinen ryhmä listasi ainoana neuvottelut ja yhteydenpidon paikallisten valtuutettujen kanssa. Se mainitsi kuljetuksen yleensä ja erikseen vielä polkupyörän tai -pyörien hankkimista. Muiltakin osin tämän ryhmän lista oli käytännöllinen: painetun materiaalin lisäksi tuotetaan radio-ohjelmia ja jokaiseen koulutettavaan kylään hankitaan radio. Taimet tarvitsevat verkkoja suojaksi auringon porotusta vastaan. Ennakoimattomissa olevat kulut ovat syntyneet varmasti käytännön kokemuksista.

- kuljetus
- kulttuuriryhmä
- työntekijöiden vuosittaiset palkat
- tarvittavat materiaalit, painatus, radio-ohjelmat, jokaiselle viidelle kylälle hankitaan radiot
- taimitarha, taimet, siemenet, verkkoja taimien suojelemiseen auringolta, tukipuita saanee ilmaiseksi metsästä
- seurantamatka tai -matkat kerran vuodessa
- ennakoimattomissa olevat menot
- koulutus

Seminaarilaiset tarkkaavaisina. Kuva: Pia Mäkelä

Riskit

Ryhmätöiden purkutilantessa sai vaikutelman, että riskien miettiminen ja niistä keskustelu oli tapauksen kiinnostavin kohta. Innovation-järjestö on sijoitettu etelä-Intiaan, mutta ilman tarkempaa maantieteellistä ja ilmastollista selvitystä. Kaksi ryhmää otti huomioon ympäristökatastrofit hieman erilaisin ilmaisuin.

Yhdessä ryhmässä kapasiteettiselvityksen voi ajatella sisältävän myös ympäristöuhkat. Myös asenne- ja gender-ongelmat mainitsi kukin ryhmä.

Kahdessa ryhmässä oli selvät kannanotot projektin ideaan: tuottaako luomu riittävästi ja ovatko viljelijät siitä kiinnostuneita. Sadon markkinointi laskettiin joka ryhmässä riskiksi.

Ryhmä 1

Ryhmässä todettiin, että intialaisen järjestön kapasiteetti, luotettavuus ja uskollisuus ovat riski. Kehitysmaissa viljelijöillä ei useinkaan ole varaa ostaa lannoitteita ja torjunta-aineita. He ovat luomuviljelijöitä olosuhteiden pakosta. Uusi luomutuote kaupassa ei ole hintaa korottava brändi.

Poliittiset riskit, hindujen ja muslimien suhteet, ovat erällä alueilla Intiaa erittäin vakavat. Ne pitää ottaa huomioon projektin suunnittelussa, samoin kuin sää-, valuutta- ja inflaatoriskit. Intiassa naisia on paljon maataloudessa työvoimana, mutta gender-ajattelun toteutumisesta pitää pitää erityisesti huolta.

- intialaisen järjestön kapasiteettiselvitys + arviointimatka
- Luomusadon kapasiteettiselvitys
- poliittiset riskit
- hintariskit
- valuutta , inflaatio
- sitoutuminen
- gender

Ryhmä 2

Suuri kysymys tässä ryhmässä oli, kenen idea luomuviljelyprojekti on, onko se lähtöisin Intiasta vai Suomesta. Projektin alkaessa tullaan intialaiseen pienviljelijöiden yhteisöön, joka on perinteensä mukaan viljelty maata luomuteknologian keinoja käyttäen, sitten se on kokenut siirtomaaisännät kuvioineen ja itsenäisyyden ajalla vihreän vallankumouksen eli tehomaanviljelyn kampanjat. Millä asenteella väestö lähtee mukaan, palataanko rahojen loppumisen jälkeen entiseen? Tähän liittyy kiinteästi gender-ongelma, kun joka toinen koulutettavista on nainen, jonka päivä koostuu monesta asiasta, lasten hoidosta, ruoka-, polttopuu- ja vesihankinnoista. Riittääkö aikaa maanviljelykoulutukseen? Ryhmän mielestä tietämättömyys markkinoista on riski. Onko markkinoita, kuka ostaa kun naapurikin viljelee. Kehityksessä tukumarkkinat eivät yleensä toimi, markkinat kylläkin, mutta aina maanviljelijä ei tarkkaan tiedä satonsa hintaa ja on helppo saalis keinottelijalle.

- ympäristökatastrofit
- asenneongelmat (genderongelmat)
- tuottaako luomu riittävästi (aika suhteessa työhön)
- myynti ja markkinointi, onko markkinoita

Englanninkielinen ryhmä

Ryhmän riskikeskustelu toi esiin samantapaisia asioita mutta selkokielen sanoilla. Lisäksi ryhmä ainoana viittasi korruptioon mainitsemalla varastamisen riskiksi. Suhtautuminen luomuviljelyyn oli kriittinen. Se saattaa viedä kehityksessä taaksepäin, jos aletaan käyttää kasveja, joiden käytöstä kenelläkään ei ole aikaisempaa tietoa. Jos kasvatetaan puita ja viljelykasveja uusilla menetelmillä, kolme vuotta on liian lyhyt aika nähdä tulokset. Kyläläiset eivät ehkä vakuutu uusien menetelmien hyödyllisyydestä projektin kuluessa siitäkin huolimatta että tämä ryhmä varasi projektille aikaa suunnitteluvuoden ja kolme projektivuotta. Ryhmä puuttui myös maaltapakoon: voi olla että projekti tulee liian myöhään, kun väki on jo muuttanut kaupunkiin.

Kulttuuriongelma tulee naisten osallistumisesta, kuka päättää mitä tehdään ja kuka tekee.

- viljelijät eivät ole kiinnostuneita
- ei markkinoita
- tulvia, kasvitautiepidemioita
- kulttuurin erot ja ongelmat
- gender
- varastaminen
- liian lyhyt aika päästä tuloksiin

Salorannan leirikeskuksen päärakennuksen veranta. Kuva: Pia Mäkelä

Taloushallinnon ryhmätyö rahasta

Vetäjänä Marika Lohi, seminaarimuistiinpanojen mukaan koonnut Elina Puhto

Keskustelua kirjekuorista

Toista ryhmätyötä varten jakaannuttiin samoihin ryhmiin kuin aiemminkin. Ryhmät saivat kirjekuoren, joka sisälsi kysymyksen pohdittavaksi.

Lahja

Yhden ryhmän kirjekuoressa luki lahja ja sisällä oli lappunen, jossa sanottiin, että yhdistyksenne on saanut 10 000 euron lahjoituksen. Kysymys kuului kenen rahaa eurot ovat. Kuoresta löytyi karusti vain 100 euroa.

Ryhmän vastaus oli, että jos jotain saa lahjaksi ja se on rehellisesti lahjoitettu, niin silloin rahat kuuluvat yhdistykselle ja se on vapaa määrittelemään, mitä se tällä rahalla tekee edellyttäen että päätös ei ole ristiriidassa

yhdistyksen omien sääntöjen ja yhdistyslain kanssa.

Avustus

Kaksi ryhmää sai kirjekuoren, joissa päällä luki avustus ja sisällä oli tieto, että yhdistys on saanut 10 000 euron avustuksen. Sama karu todellisuus kohtasi myös näitä ryhmiä, rahaa oli vain 100 euroa.

Kumpikin ryhmä oli sitä mieltä, että raha on yhdistyksen rahaa. Se on tarkoitettu käytettäväksi yhdistyksessä hyväksytyn hankkeen mukaiseen kohteeseen eli se on yhdistyksen hallinnoiman hankkeen rahaa ja sen käytöstä pitää raportoida. Puuttuvasta rahasta, joka ei vielä ole yhdistyksen tilillä, yhdistys ei ole vastuussa.

Veronmaksajanko rahaa

Marika Lohi herätti keskustelun siitä, onko avustus edelleen veronmaksajien rahaa, onko yhteys veronmaksajan rahan kokonaan katkennut. Kysymys herätti monimuotoisen keskustelun, jossa esitettiin mm. seuraavia näkökantoja. Avustus on ollut veronmaksajien rahaa, mutta sen jälkeen kun ulkoministeriö on antanut rahan hankkeeseen, se on hankkeen rahaa. Vastuu veronmaksajille loppuu silloin kun on annettu selvitys tai raportti rahan käytöstä.

Toisen avustusrahaa pohtivan ryhmän mielestä rahan omistajia ovat ne, joilla se on ollut, sillä joka on rahan antanut ja niillä joiden hyväksi raha on annettu. Se jolle raha on luovutettu, on tilivelvollinen sekä taaksepäin että eteenpäin. Kun avustuksen loppusumma 9 900 euroa saadaan, niin yhdistys on vastuussa myös tästä osuudesta. Vastuu siirtyy rahan mukana.

Yksi mielipide lähti ajatuksesta, että veronmaksaja on velvollinen maksamaan veroja, veronmaksajuus säilyy koko ajan, se on se lähde, josta raha on tullut. Selvitysvelvollisuus laillistaa avustuksen. Vastuu selvityksestä on aina sama, siihen ei rahamäärä vaikuta. Kilo höyheniä painaa yhtä paljon kuin kilo rautaa.

Marika Lohi puolestaan esitti, että ketju veronmaksajiin on katkennut, informaatiota voidaan antaa, mutta vastuuta ei ole sen jälkeen kun raha on mennyt valtiolle. Sen jälkeen rahalla ei enää ole yhteyttä veronmaksajiin.

Ulkoministeriön vastuu

Seuraavaksi Marika Lohi kysyi, onko ulkoministeriöllä vastuuta annetusta rahasta. Seminaariväen vahva mielipide oli, että on. Ulkoministeriön pitää jakaa rahaa niin kuin ulkoministeriölle kuuluu. Kehitysyhteistyössä se tarkoittaa, että yhdistykset pystyvät toimimaan. Marika Lohi tiedusteli, kuka valvoo ulkoministeriötä. Lopulta vastauksista saatiin esiin, että valtionvarain tarkastusvirasto ja valtion tilintarkastajat. Kaiken kaikkiaan pitää selvittää, missä loppuraha on. Onko sitä anottu, millainen maksattamispyyntö on, viivästykö maksattaminen vai onko joku käärinnyt rahat.

Lahjoituksen ja avustuksen ero

Lahjoituksen ja avustuksen eroista syntyi monipolvinen keskustelu.

Lahjoitus on sellainen, jonka yhteydessä joku vapaaehtoisesti luovuttaa jotain toiselle. Siihen liittyy usein toive lahjoitusrahan käytöstä.

Avustusta puolestaan on anottu tiettyyn tarkoitukseen, se on kohdennettu eikä sitä voi vapaasti hyödyntää.

Lahjan ja lahjoituksen erosta keskusteltiin myös. Lahjoituksessa saattaa olla tietynlaisia odotuksia lahjoittajalla, lahjassa ei. Sen käyttötapana on vapaa, lahjoitukseen liittyy usein toivomuksia käyttötarkoituksesta, esimerkiksi tuberkuloosin nujertaminen.

Keskustelijoiden yksimielinen käsitys oli, että lahjoituksesta ei tarvitse raportoida, mutta avustuksesta tarvitsee. Toisaalta yhdistyksessä ei voi olla irtainta rahaa, siitä pitää tavalla tai toisella ilmoittaa, vaikkapa vuosikertomuksessa, että lahjoitus on käytetty toiminta-ajatuksen mukaisesti. Monissa yhdistyksissä saattaa olla yhtä aikaa useita eri kehitysyhteistyöprojekteja käynnissä. Tällöin lahjoittaja voi yhdistyksen antamia viitenumeroita käyttämällä ohjata rahan mieleiseensä tarkoitukseen tai sitten lahjoituksen käyttö jää yhdistyksen päätettäväksi. Joskus lahjoitukset ovat epätasapainossa suhteessa siihen, mihin rahaa tarvitaan.

Rahan laatu

Sitten Marika Lohi kysyi, mietittiinkö ryhmissä sitä, millainen on suhde lahjan antajaan ja millainen avustuksen antajaan. Miltä tuntuu saada lahja, miltä avustus?

Keskustelijoiden spontaani vastaus oli että lahja on hyvä, avustuksesta syntyy vähän nöyryyttävä tilanne.

Marika Lohi selvitteli lähemmin asettamaansa kysymystä ja saamaansa vastausta. Rahat on euroja, mutta rahan laatu erilainen. Kumpaakin rahaa yhdistykset käyttävät hankkeisiin. Rahan laatu luo erilaisia ympäristöjä, myös valtasuhteita. Rahalla, joka on täysin avoin eikä siihen jää mitään tilinpitosuhdetta, voi luoda täysin uutta. Avustusrahan laadun takia siihen kuuluu rajoittavia komponentteja. Lahja ja avustus ovat erilaisia rahoja, niitten käyttämiseen saattaa tulla piirteitä, jotka voivat haitata hankkeen toteutumista, ei tietenkään ainoana syynä. Erilaista rahaa ne ovat, kumpaakin tarvitaan ja kumpaakin käytetään.

Tilintarkastus

Jos hankerahaa on saatu 10 000 euroa, täytyy olla tilintarkastaja, joka on KHT tai HTM. Hyvä tilintarkastaja on tärkeä. Hänen tulisi olla sellainen joka osaa tarkastaa nimenomaan kehitysyhteistyöhankkeita, joita on aika monenlaisia. Marika Lohi tiedusteli, ovatko seminaarissa olevat yhdistykset tarkastuttaneet tilejä hankemaassa ja millaisia kokemuksia on ollut. Uhusianolla on ollut järjestötilintarkastus Tansaniassa, se oli siellä oli kalliimpi kuin hankkeen tilintarkastus täällä Suomessa. Myös vaasalaiset ovat pyrkineet siihen, että tilintarkastus tehtäisiin Tansaniassa, mutta kokemukset kaupunkiyhteistyössä eivät aina ole olleet hyviä. On saatu monileimainen printattu paperi, jossa on ollut paljon lukuja mutta ei mitään selvityksiä muuta kuin todistettiin että tilit ovat oikein. Kyky suorittaa tilintarkastuksia ei vakuuta vaasalaisia. Marika Lohi sanoi, että Tansaniassa on laatuksiteerit, joita noudattamalla tilit pystyy tarkastamaan. Paikalliseen tilintarkastajaan tutustuminen voisi auttaa ongelmassa. Suomen ulkoministeriön uusissa ohjeissa on selkeästi sanottu, mitä tilintarkastajan täytyy katsoa hankkeesta. Tilintarkastuskertomusta varten on ollut pakko käydä läpi kaikki vaaditut asiat.

Tilintarkastajista

Kun hanke lähtee liikkeelle, on vaikeata päättää kuka pitää tositemassat. Pidetäänkö ne kohdemaassa, jolloin ne tarkastetaan siellä vai tulevatko ne tänne, jolloin ne tarkastetaan täällä? Marika Lohellakin on kokemuksia Tansanian tilintarkastuksen kalleudesta. Tilintarkastustoimistoissa oletetaan että, ulkomaalaiset voivat myös maksaa tilintarkastuksesta. Suomen lähetysseuralla on ollut paikallinen tilintarkastaja mutta kun Tansaniassa on tilinpitovuosi ja meillä on

kalenterivuosi, niin kirjanpito ei usein täsmää. Seuran on täytynyt teettää vielä erillinen tarkastus.

Marika Lohen mukaan jotkut sanovat, että tilintarkastajia käytetään paljon hyväksi. Lähetysseuralla ei mitään tuollaista tullut esille, kirkon projektissa on hyvin tarkat tilintarkastukset. Vaasalaisilla oli Morogoron luterilaisen seurakunnan kanssa hankaluuksia, kun he epäilysten takia alkoivat tarkastaa kuittien allekirjoituksia. Piispan kuiteista puuttui allekirjoitukset ja olivat epämääräiset. Asia korjautui, kun piispalta pyydettiin Tansanian tapojen vastaisesti allekirjoitukset.

Leo Olasvirran kokemuksen mukaan tilintarkastajista valtaosa on hyviä, mutta eräissä tapauksissa, ainakin näyttää siltä, että Suomessa tilintarkastajissa on ollut jees-miehiä, jotka ovat suositelleet vastuu- ynnä muuta vapautta tapauksissa, joissa vastuuvapautta ei olisi voinut antaa eikä suositella. Suomessa tilintarkastajien laatu vaihtelee ja myös kehitysmaissa on saatavilla oikein hyviä tilintarkastajia.

Arkistoinnin tärkeys

Riikka Otsamo huomautti, että on tärkeitä seurantamatkoilla käydä läpi kertynyttä kuittimateriaalia ja katsoa miten kuitit on arkistoitu. Myös isoissa järjestöissä on ongelmia. Kuittien ja raporttien arkistointi ei ole itsestäänselvyys monessakaan kehitysmaassa. Pelin henkeen kuuluu, että kuitteja ja tositemateriaalia käydään läpi ja että ne löytyvät ja ovat arkistoitu. Tässä ei ole lainkaan ennakoluuloja, vaan se on osa oppimisprosessia puolin ja toisin.

Riikka Otsamo pitää varmana että on edelleen sellaisia hankkeita, joissa suomalainen tilintarkastaja tekee hankekohtaisen tilintarkastuksen, mutta ei lausu mitään paikallisista kuluista eli onko hän katsonut tilit vai ovatko paikalliset hoitaneet ne. Suomalainen tilintarkastaja voisi lausua ihan suoraan, onko hän ollut vastuussa paikallisista kuiteista. Nykyiseen lomakkeeseen on ehkä jäänyt porsaanreikä, jota jokin järjestö on pystynyt käyttämään hyväkseen niin että kuitteja ei myöskään paikallinen taho ole hoitanut eikä ministeriö ole sitä huomannut. Tämä porsaanreikä poistuu uudistetussa lomakkeessa, jossa suoraan kysytään, kuka hoitaa mitäkin, kenen vastuulla on kuitit ja tarkastukset.

Suorempaa puhetta

Leo Olasvirta huomautti, että tilintarkastaja meidän muodollisessa byrokraattisessa päätöksenteossamme on henkilö, johon virkabyrokratia luottaa. Kun tilintarkastaja sanoo, että näyttää oikealta ja kirjanpito on hyvässä järjestyksessä, silloin tulee vastuuvapaus. Tilintarkastajan vastuu on suuri ja heihin luotetaan. Kuitenkin tilintarkastaja voisi sanoa raportissaan enemmänkin. Epäselvyyksiä on syntynyt taitamattomuudesta tai tahattomuudesta tai voi olla suoranainen kavallus. Esimerkiksi: törkeä varas varastaa mopon. Kun siitä ei ole kuittia, tilintarkastaja puhuu hyvin varovasti ja etäisesti asiasta, hän ei sano kaikkea mitä tietää. Mielestäni tilintarkastajan pitää rohkeammin sanoa, mitä hän on löytämässä. Tilintarkastajan palkkiota vastaan voisi sanoa vähän enemmänkin.

Kysymykseen, pitäisikö tilintarkastus kaikesta huolimatta tehdä kohdemaassa suomalaisen rahoittajan säännöin, Leo Olasvirta vastasi, että on vaikea sanoa, mitä käytäntöjä uusi kansalaisjärjestölinjaus tuo tullessaan, mutta kysymykseen voi vastata, että se on kovin tilannekohtaista. Toki olisi toivottavaa, että paikallinen järjestö pystyisi mahdollisimman paljon kantamaan vastuuta, mutta se ei aina ole mahdollista. Täytyy käyttää luovaa harkintaa, Olasvirta ei ehdottomasti kiellä kuittien tuomista Suomeen. Järjestökokemus, toiminnan laajuus, kumppanijärjestön kapasiteetti ovat asiaan vaikuttavia tekijöitä, myös se, onko kohdemaassa vartenotettavia toimistoja.

Jos on epäilyjä

Jos tulee tilanne, jossa tilintarkastajan ammattitaito epäilyttää, niin siitä voi ilmoittaa keskuskauppakamarille ja muille kauppakamareille, joilla kaikilla on tilintarkastajien yhdistys. Siellä asiat selvitetään tosi tarkasti. Kyseessä on koko yhteisön maine ja se, millä tavalla oikeuksia annetaan. KHT tai HTM eivät voi tehdä mitä tahansa virheitä, sillä he voivat menettää pätevyytensä.

Tilikartta

Hanke luodaan tälle pohjalle, sanoi Marika Lohi ja näytti hankehakemuskavaketta. Hakemuksessa on selkeä jako: palkkakulut (henkilöstökulut), toiminnan kulut, materiaalit (investoinnit), käyttökulut, seuranta, hallinto. Näistä osioista tulee projektin kokonaiskustannus. Budjetoitaessa on hyvä kirjoittaa muistiin, miksi on budjetoitu juuri

tällä tavalla. Kun budjetti on valmis ja rahat saatu, luodaan tilikartta, joka vastaa mahdollisimman pitkälle hankehakemuksen kustannuserittelyä. Vastuuhenkilö tai -henkilöt vastaavat, että rahat ohjautuvat kirjanpidon kautta oikeille tileille. Tilikartta on selkeä esitys juuri tämän hankkeen menoista ja siinä on sama rakenne kuin budjetissa. Myös kustannuspaikkoja voidaan käyttää.

Raportoinnista

Voiko budjettia muuttaa? Budjettia voi muuttaa, jos se tuntuu järkevältä. Tietenkin täytyy ottaa yhteys rahoittajaan ja kertoa, että muuttuneessa tilanteessa ei ole järkevää tehdä noin vaan näin. Yhdistykset pyytävät ja saavat eri määrän raportteja yhteistyökumppaneiltaan. Jotkin saavat kaksi kertaa vuodessa, jotkin neljä kertaa vuodessa, jotkin järjestöt pyysivät raportteja kerran kuukaudessa, mutta se ei onnistunut. Tässä auttoi se, että yhdistys sanoi, että rahaa ei lähetetä ennen kuin edellinen rahalahetus on raportoitu. Se, että saa raportteja neljä kertaa vuodessa, on usein pitkän koulutuksen ja yhteistyön tulos.

Monissa järjestöissä alkuvuosi on hiljaista aikaa ja vasta kun myönnetyn hankerahan maksatus alkaa huhti – toukokuussa, niin tiuhempi raportointi voi olla tarpeen. Jos kumppanin kotipaikalla ei ole sähköä eikä internet-yhteyksiä, tiivis raportointi ja kommunikointi ei onnistu. Kännykkäviestit toimivat. Jos on tärkeä kysymys ratkaistavana, ryhmät kysyvät kännykkäviestillä, mutta tämä ei ole raportointia. Tällaiseen viestiin osataan reagoida ja ottaa huomioon taloussuunnitelmassa. Marika Lohi tiedusteli, tasoittaisiko tiheämpi raportointi tilivuoden eri pituuksissa. Miettimisen arvoinen vastaus oli, että suomalaisten pitää varoa, etteivät kiristä kumppaneita jollakin, joka ei ole välttämätöntä. Harvassa projektissa työntekijät ovat pelkästään yhtä projektia varten, on muutakin tekemistä kuin raportoida. Arkipäivän pyörittäminen on aikaa vievempää kuin Suomessa. Jos on hyvät suhteet, palautetta saadaan, kun tulee joitain muutoksia. Yhtämittainen kysely stressaa. Internet eikä sähköposti toimi aina, sähköön saanti on epävarmempaa kuin täällä. Asiat eivät toimi samalla tavalla.

Vuosittainen toimintasuunnitelma

Jos rahoittajan raha tulee myöhään, niin onko mahdollista aloittaa projektia omarahoituksella, kysyi Marika Lohi. Suomi-Tansania-seuran vastaus oli, että kyllä on mahdollista, jos tiedetään, että

rahoittajan raha saadaan ja että projektisuunnitelmat ovat valmiina ja yhdistyksellä rahaa tilillä.

Marika Lohen seuraava kysymys koski tulevan vuoden suunnitelmia tilivuoden loppupuolella. Uhusianossa tehdään loppuvuodesta Ungon kanssa toimintasuunnitelma ja vuosibudjetti. Itse seuranta on oikeastaan tiheämpää, kun joka rahalahetyksestä pyydetään budjetti eli näin vuosibudjetti tarkentuu.

Kiusallisen pitkä aika

Aikajänne tulee tavattoman pitkäksi kolmivuotisessa projektissa. Kun ensimmäinen jakso on puolivälissä tänä vuonna, jatkosta pitää päättää tänä syksynä Tansaniassa, sitten seuran kokouksessa ja sitten hakemus lähtee viimeistään toukokuussa ulkoministeriöön vuotta 2008 varten. Aikajänne on käsittämättömän pitkä tansanialaisten näkökulmasta. Tyypillistä hankemaailmaa, oli Marika Lohen kommentti tähän ongelmaan.

Kumppaneita on erilaisia ja eritasoisia, on koulutettuja ja aivan ruohonjuuritason naisryhmiä. Elämisen ja tulevaisuuden suunnittelun kulttuuri on näillä ryhmillä aivan erilainen. Ruohonjuuritasolla ei ole meidän näkemystämme ajasta, vaikka kuinka yritetään selittää, että pitää olla valmiina, jos halutaan jatkohanketta. He eivät reagoi ajatukseen, koska heillä ei ole tällaista toiminnan mallia omassa elämässään. Tämä täytyy ehdottomasti ottaa huomioon.

Esimerkki talouskoulutuksesta

Sinikka Olá kertoi Mikochenin kouluprojektin talouskoulutuksesta. Se alettiin hinnoittelusta. Koulussa on ompelu-, kotitalous-, puutyö- ja rakentamislinjat ja kullakin on oma kirjanpito. Kaikki ostokset merkitään kirjanpitoon ja aina kun suomalaiset menevät sinne he tarkastavat, että kirjanpito pitää yhtä kuittien kanssa. Mikochenissä on ollut myös budjettikoulutusta, miten budjetti laaditaan ja miten sitä seurataan. Mikocheniläisten pitää itse keksiä, mistä tulot tulevat. Menot ovat helpot, mutta tulopuoli kovin vaikeata. Koulumaksut on yksi tulolähde. Ajatus sponsoreiden hankkimisesta ei ole hyvä. Tulolähteen pitää olla varma. Mikochenin kouluun on tulossa kolmas vuosikurssi, jossa opetus on bisnesluentoista, siellä opetetaan oppilaille myös pankissa käyntiä ja kaikkea tällaista.

Molemmat

Marika Lohi palasi vielä kysymykseen taloushallinnon resurssien riittävydestä. Tavalliset rutiinit kehittyvät koko ajan, kirjanpitäjän työ ei lopu koskaan, koko ajan on kokouksia ja suunnittelua. Riittävätkö yhdistyksen resurssit taloushallintoon, kerääntykö työ liian harvoille vai jakaantuuko se tasaisesti? Tähän kysymykseen ei tullut kunnollista vastausta seminaariväeltä. Se mietityttää. Tämän keskustelun osan lopuksi Marika Lohi äänestyi osanottajia: talous vai projekti. Neljä äänesti talouden tärkeyden puolesta, kymmenkunta projektin tärkeyden puolesta. Marika Lohi jätti mietittäväksi kysymyksen, tarvitaanko molempia.

Varainhankinta - osaamista

Varainhankinta eli omarahoitusosuuden hankkiminen on yhtä lailla vaikeata Suomessa ja Tansaniassa. Käytössä olevia hankintakeinoja lueteltiin pitkä ja tuttu lista. Varainhankinnan perusteena on seikka, jota usein ei huomata sanoa sanoin. Ulkopuolisen rahan hankkiminen perustuu osaamiseen. Tärkeitä osia ovat vapaaehtoisuus, tahto, usko ideaan ja hyvä maine paikkakunnalla ja kontaktit. Kyselemällä saa myös toisilta varainhankinnassa painiskelevilta ihmisiltä tietoa ja uusia ideoita.

Leo Olasvirta vastasi esitettyyn kysymykseen lahjoitusten verovapausoikeudesta, että sellaisesta on ollut puhetta mutta jostakin syystä se purettiin, olisiko ollut laman jälkimainingeissa, kun valtion taloutta tasapainotettiin. Nyt kun hallitus vaatii uuden kehityspoliittisen ohjelman, kenties asia tulisi taas esille. Tämä koskisi myös kotimaan lahjoituksia, esimerkiksi lasten syöpäsairaalalle tehtäviä lahjoituksia.

Marika Lohi mainitsi, että Suomessa on verohallituksen ylläpitämä rekisteri, johon yhdistykset voivat hakeutua ja kun pääsee rekisteriin, lahjoittavat yritykset voivat laittaa avustuksia kuluksi. Kuulostaa tosi hyvältä tällaisten asioiden eteenpäin vieminen poliittisesti.

Tulitanssi - Ngoma moto

Pia Mäkelä

Uhusianon Morogoro-seminaarissa esiintyi afrikkalaisen musiikin ryhmä Ngoma moto, joka toi seminaarin asiaohjelmien väliin rentouttavia rumpurytmejä. Seminaariväki sai iloa ryhmästä koko seminaarin ajan, musiikillisista välipaloista päästiin nauttimaan sekä lauantaina että sunnuntaina. Tulitanssi-nimi on tiedotteen toimituksen käännös ryhmän nimestä, se ei ole virallinen.

Morogoro-seminaarin huippuhetkiä: Yrjö Pimenoff ja Johnson Mluge tanssin pyörteissä. Kuva: Tapio Pitkänen

Ksylofoneja, rumpuja, mbiroja ja sheke

Ngomamotolaisilla oli mukanaan kunnon arsenaali soittimia: useammanlaisia rumpuja, puinen ksylofoni, kosketinsoitin, marakassimainen soitin sheke sekä tansanialaiseen musiikkikulttuuriin kuuluvia sormipianoja eli mbiroja.

Kahdeksanhenkisessä ryhmässä esiintyivät Johnson Mluge (rummut, mbira, laulu), Virpi Hämäläinen (ksylofoni, laulu, mbira, rummut), Antti Autio (sheke), Rami Halinen (rummut) Ingrida Liepyte (rummut), Anniina Piironen (rummut), Arja Kujansuu (rummut) ja Elli Valmela (rummut).

Yhdistys vuodesta 2000

Ngoma moto on afrikkalaisen musiikin, teatterin ja kulttuurin järjestö. Se perustettiin Lahden työväenopistossa pidettyjen afrikkalaisen musiikin kurssien jälkimainingeissa. Kurssien osallistujat halusivat jatkaa afrikkalaisen musiikin harrastusta ja he perustivat Ngoma moto -ryhmän. Se rekisteröitiin yhdistykseksi vuonna 2000. Alussa ryhmässä oli alle kymmenen jäsentä, mutta

vuosien myötä jäsenmäärä on kasvanut. Nykyään Ngoma motolla on noin 60 jäsentä, joista miltei 40 on kotoisin Afrikan eri maista. Alkuaikoina Ngoma moto keskittyi tansanialaiseen musiikkiin ja kulttuuriin, mutta vuoden 2005 alusta lähtien ryhmä on laajentanut näkökulmaansa ja sen piiristä löytyy miltei koko Afrikan mantereeseen kulttuurien kirjo.

Kursseja, työpajoja, esiintymisiä

Ngoma moton tavoitteena on jakaa kulttuurisia elämyksiä opettamalla afrikkalaista kulttuuria, esiintymällä ja tuomalla afrikkalaista elämäntapaa ihmisten tietoisuuteen. Yhdistys on järjestänyt useita kursseja ja työpajoja ja sillä on esiintyvä musiikki-, teatteri- ja tanssiryhmä. Ngoma moto on esiintynyt erilaisissa tilaisuuksissa kuten etnisen musiikin festivaaleilla, Lahden Jazztorilla ja useissa pienemmissä tilaisuuksissa. Esiintymisiä on ollut eri puolilla Suomea sekä Virossa. Ryhmän toiveena on esiintyä jonakin päivänä myös Tansaniassa. Ngoma moto on herättänyt mielenkiintoa myös mediassa ja se on ollut esillä useissa lehdissä ja myös televisiossa (esim. TV 1, Kotimaa Nyt).

Lisätietoja Ngoma moto-yhdistyksestä saa puheenjohtajalta Johnson Mlugelta, sähköposti mluge@hotmail.com

Ngoma moton rumpalit. Kuva: Harri Kivelä

"Taukovoimistelua" Ngoma moton säestyksellä.
Kuva: Pia Mäkelä

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön uudet linjaukset

Paneeli

*Seminaarimuistiinpanojen pohjalta koonnut Elina
Puhto*

Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön uusista linjauksista keskusteltaessa alustajina olivat Leo Olasvirta ja Riikka Otsamo ulkoministeriön kehityspoliittiselta osastolta ja Helena Nevalainen Kepasta. Paneelin puheenjohtajana toimi Leo Lindstedt Hyvinkään kehitysmaayhdistyksestä.

Alustukset

Leo Olasvirta
KEO

Neljällätoista aloitettiin

Kun kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyötuki aloitettiin vuonna 1974 – 75, ensimmäisellä hakukierroksella oli noin 14 järjestöä ja rahaa noin 100 000 markkaa. Nyt kansalaisjärjestöjä on lähes 240. Järjestöjen, määrärahojen ja hankkeiden

määrät lisääntyvät koko ajan. Määrärahat nousevat nykyisestä 64 miljoonasta jopa 100 miljoonaan tulevinä vuosina. Tässä tilanteessa on paikallaan kansalaisjärjestöjen toimintalinjaus ja kapasiteettiselvitys.

Linjauspyrkimyksestä syntyi melkoinen erimielisyys, mitä ulkoministeriö voi linjata ja mitä ei. Emme voi linjata kansalaisjärjestöjen puolesta, emme sitä toimiiko kansalaisjärjestö opetus- ja terveys- tai jollakin muulla sektorilla. Kansalaisjärjestö itse päättää, millä sektorilla toimii ja mitä maita auttaa.

Uudistusideoita

Hakumenettelystä on valitettu että se on liian raskas, monimutkainen, hidas ja byrokraattinen. Täytyy myöntää että näin on.

Meille on tullut uudistusideoita: pienten järjestöjen ja pienten hankkeiden hakumenettelyä on kevennettävä ja haku on yksinkertaistettava. Olen samaa mieltä, että näin pitää tehdä.

Nykyisin ulkoministeriö hoitaa noin 500 hanketta, joidenkin budjetti on 20 000 – 40 000 euroa.

Muissa Pohjoismaissa ulkoministeriöt eivät enää hoida pieniä hankkeita vaan ne on ulkoistettu.

Tanskassa on pienrahasto, jota hoitaa hankesihteeristö, Ruotsissa Forum Syd hoitaa kaikki pienet hankkeet.

Meidän pitää päättää, pitäisikö meidänkin ulkoistaa pienten hankkeiden käsittely. Olisin itse taipuvainen sille kannalle, että Ruotsin ja Tanskan mallia noudattaen ulkoistaisimme pienten hankkeiden hallinnon järjestöjen oman tahdon mukaiselle elimelle. Se on mahdollista, hyviä esimerkkejä on olemassa.

Ulkoministeriössä on kehitelty sääntöjä, esimerkiksi järjestöllä pitäisi olla vähintään 30 jäsentä ja sen pitäisi olla vähintään kaksi vuotta yhdistysrekisterissä, jotta se voisi saada meiltä hanketukea tai tulevaisuudessa siltä, jolle hakemuskäsittely on ulkoistettu.

Kumppanuusjärjestöt

Kumppanuusjärjestön asema ei saa olla pysyvä saavutettu etu, jossa kumppanijärjestö on kuin palkintokaapissa. Nykyisin kumppanijärjestöjen ohjelmat ovat hiukan löysästi määritelty, vaikka niiden kautta kulkee miljoonia euroja. Ohjelmien sisältöä, rakennetta ja budjettia pitäisi hieman tarkemmin ohjeistaa. Ainakin kumppanijärjestöjen valintakriteerit uusitaan.

Me suosimme järjestöjen välistä yhteistyötä. Monilla järjestöillä voimavarat tai taito eivät riitä ohjaamaan täsmäapua jonnekin Nepalin vuorille, joten suositellaan että järjestöt tekisivät keskenään

yhteistyötä. Kolme merkittävää lähetysjärjestöä aikoo perustaa yhteistyöelimen, joka hakee meiltä kumppanuusjärjestön asemaa. Samoin haluamme paimentaa, neuvoa ja suositella, ei pakottaa, että Suomen lukuisat vammaisjärjestöt muodostaisivat yhteisen kumppanuusjärjestön.

Rationalisoinnin takia

Tavoittelemme valtionhallinnon rationalisointia. Jos jollakin järjestöllä on 50 hanketta, niin me saamme 50 hakemusta ja raporttia vuodessa ja mahtavan määrän puhelinsoittoja ja sähköpostia sen päälle. Tavoite olisi että nämä 50 tiivistettäisiin yhdeksi kumppanuusohjelmaksi, jota ulkoministeriö hoitaisi. Tämä on kumppanuusjärjestelmän järki.

Järjestöjen välisen yhteistyön vahvistaminen on yksi keino vahvistaa kapasiteettia. Kepan rooli kouluttajana, hankeneuvojana ja laadun varmistajana on tärkeä.

Meillä on sata järjestöä, joiden asioita käsitellään päällekkäin ja rinnakkain viestintä- ja kulttuuriosastolla ja meillä hanketuen osalta. Tulevaisuudessa yritämme rationalisoida sillä tavalla, että yksittäisten hankkeiden tiedotustuki sisällytetään hanketukeen. Tällä tavoin vältetään päällekkäisyyksistä.

Vuoropuhelua pitäisi tiivistää maailmankauppa-asioissa, köyhyysasioissa, ympäristöasioissa, maahanmuuttoasioissa niin, että järjestöt ovat vuoropuhelussa ulkoministeriön muiden osastojen ja valtion muiden ministeriöiden kanssa, ei pelkästään kehitysosaston.

Riikka Otsamo

KEO

Monet täällä olevat järjestöt ovat sellaisia, joiden hakemukset ja raportit kulkevat minun pöytäni kautta jossain vaiheessa. Minusta on hyvä työskennellä teidän kanssanne ja olen oppinut hyvin paljon. Toivon että jatkossakin on tällaista yhteistyötä ja asiantuntijoiden välistä kommunikointia. Suurimpia syksyn tapahtumia oli syyskuun 21. päivän seminaari, jossa käsiteltiin kapasiteettiselvitystä, sen loppuraporttia ja kansalaisjärjestölinjausta. Kapasiteettiselvityksen loppuraportti löytyy www.formin.fi -sivuilta, joka korvaa global.finland-finnland.fi -sivuston.

Uhusianon tyyppisten pienehköjen ja pienten järjestöjen kohdalla voisi sanoa lyhyesti, että kapasiteettiselvitys oli erittäin positiivinen, asiantuntemusta ja halua löytyy. Kapasiteetti on muutakin kuin taloushallintoa, joka kyllä erittäin

suurella määrällä kuuluu kapasiteettiin. Muita siihen kuuluvia asioita ovat mm. verkostoituminen. Kapasiteettiselvityksen selkeän suunta on, että järjestöillä ei ole kovin paljon mahdollisuuksia lisätä toimintaa nykyhetken toimintamuodoilla.

Omarahoitusosuus on yksi rajoittava tekijä, myös ihmisten aika ja monet yhteiskunnalliset muutokset. Raportissa on nämä asiat tuotu hyvin esille, kuten Kepan aikaisemmissakin selvityksissä. Haluan korostaa, että kapasiteettiin kuuluu mitä suurimmassa määrin myös paikallinen järjestö. Toiminnan lähtökohta ei saa olla murskaavan suuri paikallisiin oloihin, sen pitää olla toteutettavissa.

Helena Nevalainen

KEPA

Puhumme paljon siitä, mikä on kansalaisjärjestön rooli kehitysyhteistyön kokonaisuudessa ja miten ymmärretään eri tekijöiden rooleja. Kepalla oli mahdollisuus muodostaa työryhmiä ja antaa niiden kautta palautetta linjaukseen. Myös kapasiteettiselvityksessä järjestöt olivat omalta osaltaan mukana. Ymmärrys toisen roolista ja tavasta tehdä työtä on myös merkittävä asia, olipa toimija kuka hyvänsä kehitysyhteistyökentällä. Dialogi tarvitsisi yhä enemmän jopa järjestelmällisiä muotoja, jotta pysyisimme toistemme kehityksessä tai arjessa mukana. Monien käytännön asioiden välittäminen rahoittajalle tai valtion viranomaisille auttaisi koko työtä eteenpäin.

Toistemme tukeminen

Kapasiteetissa ja linjauksessa Kepa kaipaa johdonmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä samoin kuin tiettyjä yhtenäisiä käytäntöjä, esimerkiksi hanketukihakemuksen käsittelyssä. Ainakin Kepassa mietimme, miten parhaiten pystyisimme tukemaan järjestöjen erilaisuutta ja moninaisuutta, ettei jotain alkamassa olevaa tukahduteta säännöillä. Linjaukset linjaavat isoja kokonaisuuksia ja toinen puoli on käytäntö, jossa linjauksia toteutetaan. Toivoisin että arkityössä päästäisiin yhä enemmän toistemme tukemiseen, koska teemme yhteistä työtä, jolla on tiettyjä tavoitteita.

Vastauksen arvoinen kysymys

Kapasiteettiselvityksessä ja linjauksessa on paljon asioita, joista järjestökentällä on puhuttu jo vuosia. Se mitä vielä kaipaa, on suunnitteluvaiheen tuki, että olisi enemmän mahdollisuuksia suunnitella yhteistyöhankkeita etelän kumppanin kanssa.

Valmistelumatkatuki on sinänsä hyvä, mutta kaksi viikkoa ei ole kunnolla riittävä aika.

Kumppanuus tarkoittaa ehkä useampien kymmenien vuosien yhteistyötä. Jokainen suhde on erilainen ja erilaiset suhteet vaativat erilaista käsittelyä. Pitkäaikainen kumppanuus on taustatekijänä kansalaisjärjestöme projektiluonteisessa työssä. Miten kumppanuus ja projekti yhdistettäisiin niin, että tulos olisi molempien osapuolten kannalta tärkeä, myös etelän kumppanin kannalta? Kapasiteettiselvityksessä puhuttiin siitä, että myös etelän kumppanilta voitaisiin edellyttää rahoitusta, esimerkiksi että ulkoministeriön hanketuessa olisikin osa 15 %:sta etelän järjestön omarahoitusta, joko vapaaehtoistyötä tai rahaa. Näin tuettaisiin sitä, kenen toiminta on ja kenelle tämä asia kuuluu.

Keskustelu

Harri Kivelän kysymys Kepalle: Olisi mielenkiintoista kuulla, miten Kepa ja ulkoministeriö kokivat yhteistyön hankekäsittelyn ulkoistamisen pilottikokeilussa. Mitä ajatuksia kokeilu herätti jatkosta?

Helena Nevalainen: Kepan pilotti koettiin hyväksi projektiksi. En itse ollut silloin Suomessa, kerron kuulemaani. Se oli hyvin aikaa vievä projekti, esimerkiksi järjestöt kutsuttiin paikalle ja heidän kanssaan keskusteltiin asioista. Pilottihankkeen aikana kävi selväksi, että suuremmassa mittakaavassa niin työvoimavaltainen hankkeiden käsittely ei ehkä olisi mahdollista. Toisaalta kokemuksen pohjalta syntyi ajatuksia, että olisi haluttu jatkaa pilottihanketta.

Heli Pimenoff: Kokeilu oli Uhusianon, pienen järjestön kannalta, hyvin positiivinen lähinnä siitä syystä, että oli paneuduttu huolella hankehakemuksen lukemiseen ja erinomaiseen palautteeseen.

Leo Olasvirta: Mielestäni Kepa oli tehnyt varsin huolellista ja perusteellista työtä hankkeiden käsittelyssä. Nyt kun uutta ulkoistamismallia mietitään, pitäisi löytää optimaalinen tapa, jonka kansalaisjärjestöt hyväksyvät. Se on tärkeintä. Uskoisin että muiden maiden mallia miettien ja oppia ottaen sellainen onnistuu helposti.

Riikka Otsamo: On joitakin muitakin järjestöjä kuin Uhusiano, joiden hanke meni Kepan pilotin kautta läpi. Se näkyy monessa hankkeessa. Hankehakemukset on tehty hyvin ja järjestöjen

kannalta varmaan tärkeintä on, että palautetta on tullut. On myös ihan totta, kuten Helena Nevalainen sanoi, että prosessi on ollut niin työläs, että meidän resursseillamme sitä on vaikea tehdä, vaikka resurssit ovat nyt paljon paremmat kuin silloin.

Keskustelu kansalaisjärjestöjen uusista linjauksista. Keskellä Heli Pimenoff ja Leo Olasvirta. Kuva: Pia Mäkelä

Harri Kivelän kysymys ulkoministeriölle: On aina sanottu, että kansalaisjärjestöllä olisi hyvä olla kansalaisjärjestö kumppanina, mutta on myös muita kumppaneita, seurakuntia, valtion kouluja ja sairaaloita. Edellinen suurlähettiläämme sanoi, että alkää olko tällaisesta huolissanne, vaan miettikää, teettekö hyvää työtä. Tulokset ratkaisevat. Mitä tästä jatkossa ajatellaan?

Leo Olasvirta: Yksi asia, joka vaikuttaa suhtautumiseen, on se että kansalaisjärjestöt nähdään vaikuttajina ja palveluiden tuottajina. Se tarkoittaa sitä, että yritetään edistää kansalaisten osallistumista päätöksentekoon, kun kysymyksessä ovat valtion investoinnit, köyhyyden vähentäminen, sosiaalisen sektorin palvelut, maanteiden rakentaminen. Kansalaisyhteiskunta vahvistaa kansanvaltaa ja edistää ihmisoikeuksia. Sen takia etelän kumppanin rooli on tärkeä, se tuo kansalaismielipiteen esille kehitysyhteistyössä. Etelän kumppanilta kannattaa edellyttää demokratiaa ja ihmisoikeuksia. Näihin sisältyy kaikki mahdollinen, mm. osaamisen lisääminen ja kapasiteetin vahvistaminen.

Helena Nevalainen: Kansalaisjärjestön hanketuen hakemiselle suunnitellaan kriteereitä, 30 jäsentä ja kaksi vuotta yhdistysrekisterissä. Toisaalta jokin järjestö voi olla hyvin aktiivinen, vaikka sillä on vain kymmenen jäsentä, jollakin saattaa olla 200 jäsentä ja se on liiromlaarumjärjestö. Jos hanketuen edellytyksenä on tietty määrä jäseniä

eikä muita kriteerejä, niin mitä tapahtuu, ruvetaanko sitten haalimaan lisää jäseniä?

Leo Olasvirta: Meidän alkuperäinen ehdotuksemme oli 50 jäsentä ja sitten virkamiestyönä muutimme sen 30:ksi. On sillä 50:llä tietty logiikkansa myös.

Harri Kivelän kysymys Uhusianolle:

Ulkoministeriön mukaan pienten järjestöjen pitäisi tehdä enemmän yhteistyötä ja anoa blokkina hankerahoja. Onko Uhusianossa mietitty, voisiko se olla yksi blokki, joka keräisi ihmisiä yhteen? Voiko perusteena olla toiminta samalla paikkakunnalla tai alueella vai onko toiminnan tarkoitus parempi yhteistyön peruste?

Heli Pimenoff: Onhan blokkiutumista mietitty. Este taitaa olla siinä, että Uhusianon jäsenet asuvat ympäri Suomea Vaasan ja Kuopion korkeudelta Lappeenrantaan ja Etelä-Suomeen.

Jäsenjärjestöjen toiminnan yhteinen nimittäjä on ollut Morogoro. Paikan mukaan blokkiutuminen on aika vaikeata. Temaattisesti samanaiheisten järjestöjen hankkeet ovat helpompia hoitaa.

Leo Lindstedt: Energia menee verkostoitumiseen Suomessa.

Leo Olasvirta: Esimerkkejä blokkiutumisesta on, kuten SASK, Suomen ammattiliittojen solidaarisuuskeskus, ja Frikyrklig samverkan, ruotsinkielisten lähetysjärjestöjen yhteistyöelin. Myös Kylväjällä, Kansanlähetyksellä ja SLEV:llä, Luterilaisella evankeliumiyhdistyksellä, on yhteistyösopimus tekeillä. Ne muodostavat yhteistyöelimen, joka hakee kumppanuusjärjestön asemaa. Niillä on yhteistyön sopimusmalli työn ja vastuun jakamisesta. En sano että kaikkien pitäisi tehdä näin. Tapaukset ovat tilanne- ja järjestökohtaisia. Jos on tapaus että jostakin järjestöstä on menossa apua tiettyyn kuntaan tai lääniniin Nepalissa, niin eiköhän kannattaisi jonkin verran kysellä yhteistyötä mieluummin kuin toisistaan tietämättä toteutetaan hankkeita, jotka Nepalissa sitten ovat puolen kilometrin päässä toisistaan.

Palkkatyö ja yhteiskuntavastuu

Alustusten jälkeisessä keskustelussa nousi esille muutamia kansalaisjärjestöjä mietittyjä asioita. Jatkokeskustelu on otsikoitu aiheen mukaan.

Heli Pimenoff: Kehitysjärjestöissä useimmilla, ehkä kaikilla, on vakinaisia työntekijöitä. Ne eivät ole ihan kokonaan vapaaehtoisia. Me taas teemme työtä sellaisissa järjestöissä joissa ei ole

palkattua työvoimaa. Järjestöt joutuvat eriarvoiseen asemaan.

Leo Olasvirta: Trendi mm. kansainvälisen kirjallisuuden mukaan on menossa siihen, että järjestöihin palkataan työvoimaa. Isoilla järjestöillä tai kumppanuusjärjestöillä on palkattua väkeä, toisaalla ovat pienet vapaaehtoiset järjestöt, joiden jäsenet työajan jälkeen aloittavat hommat klo 18.50, kun ovat jo työstä väsyneet. Järjestöt joutuvat jonkin verran eriarvoiseen asemaan. Tässä tilanteessa järjestöjen yhteistyömalli voisi tehdä palkkatyön mahdolliseksi.

Sirkka-Liisa Peltola: Varmaan tämä on trendi, enää ei saa ihan vapaaehtois pohjalla nuorempia mukaan toimintaan. Ehkä joku palkallinen työntekijä voisi tehdä kehitysyhteistyötä ammattimaisesti. Vapaaehtois malli ei kauan enää toimi.

Leo Lindstedt: Jospa tämä on syöveri. Jos vaaditaan tiukkaa taloushallintoa, niin miten toimintaan saadaan helposti uusia nuoria ihmisiä mukaan. Vaatimustaso nostaa trendiksi sen, että täytyy olla palkattuja ammattimaisia työntekijöitä.

Leo Olasvirta: Ihan postimerkin kokoista hanketta varten ei kannata palkata työvoimaa. Sen takia olisi hyvä harkita yhteistyötä. Useammasta hankkeesta syntyisi isompi kokonaisuus, jolloin kustannustehokkuus tulisi niin suureksi, että voisi harkita jonkinlaista työvoimaa hankkeessa. Kannattaa myös miettiä minne työvoiman sijoittaa, pitääkö sen olla Suomessa vai etelässä. Yksi trendi globalisaatiota ajatellen on eräiden firmojen yhteiskuntavastuu. Jotkin firmat tekevät merkittäviä lahjoituksia kehitysyhteistyöhön. Myös kehitysmaiden kasvavien modernien sektoreiden ja kenties keskiluokan kyky tehdä lahjoituksia kehitysyhteistyöhön ovat osa yhteiskuntavastuuta. Vaikka kehitysmaissa on paljon köyhiä, siellä alkaa myös olla kymmeniätuhansia keskiluokkaisia ja melko rikkaitakin ihmisiä.

Vapaaehtoisuus

Helena Nevalainen: Miksi ihmiset eivät halua olla vapaaehtoisia? Nuoret ovat kyllä sitoutuneita antamaan aikaansa eli tekemään vapaaehtoistyötä, mutta he eivät ole sitoutuneet pitkäaikaiseen toimintaan. Järjestötyö on kokouksia, suunnittelua, raportteja, toisaalta aika monimuotoista mutta toisaalta sitovaa. Onko se sitten liiallista sitoutumista? Yleensä nuoret ovat hyvinkin myötämielisiä järjestöille ja niiden toiminnalle, mutta he haluavat osallistua vain kampanjoihin tai

kertatilanteeseen. Pitäisikö järjestöjen ja meidän mieltä, miten heidät saadaan toimintaan.

Harri Kivelä: Nuoria on kyllä tulossa mukaan, mutta he sanovat että vanhat saavat hoitaa hankesuunnitelmat ja taloushallinnon, kyllä he sitten tulevat tekemään jotain.

Sirkka-Liisa Peltola: Monet nuoret lähtisivät mielellään vapaaehtoistyöhön kehitysmaihin vuodeksi tai puoleksi, jos joku maksaisi matkat ja vähän päivärahaa. Tällaiset nuoret ehkä olisivat sitten vapaaehtoisia järjestöissä. Punaissessa ristissä ja Lähetysseurassa tehdään vielä paljon vapaaehtoistyötä.

Leo Lindstedt: Voisiko vapaaehtoisuudessa olla sellainenkin tausta, että monet järjestöt ovat aikaisemmin olleet hyvin vahvasti ideologisia, uskonnollisia tai poliittisia. Nuoret eivät välttämättä halua sitoutua, koska sitoutuminen tarkoittaa jotain ideologista.

Leo Olasvirta: Pienissä järjestöissä vapaaehtoistyö on säilynyt pakon takia. Kumppanuusjärjestöissä rahaa kulkee niin paljon, että palkkatyö syrjäyttää vapaaehtoistyön. Lyökö kumppanuus vapaaehtoisuutta korville?

Toivottavasti kumppanuussopimukset eivät ole syöneet vapaaehtoisuutta kokonaan.

Heli Pimenoff: Vapaaehtoistyö Tansaniassa on eri asia kuin meillä. Meillä on sosiaaliturva, heillä ei ole. Tansanialaisten täytyy kuitenkin tienata leipänsä jostakin. Tansaniassa toimii ulkomaalaisia järjestöjä, Kepa Suomesta ja Forum syd Ruotsista ynnä muita, joissa on hyvin palkattua henkilökuntaa. Ungolaisten on hyvin vaikea käsittää, miksi heidän pitäisi tehdä kaikki projektityö ilmaiseksi.

Sirkka-Liisa Peltola: Tavallaan me houkuttelemme parhaita ihmisiä yliopistoista ja kouluista luennoimaan meidän seminaareihimme hyvillä palkkioilla. Varsinainen työ kärsii ja voi vaihtua luennoimiseksi. Meidän täytyy miettiä, miten vaikutamme paikallisiin palkkaoloihin ja käytäntöihin.

Helena Nevalainen: Ungon tehtävänä on tuottaa palveluja, se tarvitsee tietyn ammattitaitoisen henkilökunnan. Kun puhutaan kylän kehittämisestä, niin palkkoja voidaan ehkä maksaa eri tavalla. Maksamisen pitäisi lähteä toiminnasta ja sen luonteesta. Suomessa vapaaehtoisuus on valinta, Tansaniassa ja muualla kehitysmaissa ei ole valintaa. Tämä pitää ottaa huomioon kaikissa hankkeissa.

Riikka Otsamo: Kyllä tansanialaisen arjesta löytyy vapaaehtoisia toimintamuotoja, esimerkiksi

vanhemmista ja suvusta huolehtiminen. Kyllä vapaaehtoisuutta on.

Onnenonkijat

Heli Pimenoff: Onko Suomessa perustettu järjestöjä vain sen vuoksi, että KEO:lla on rahaa enemmän käytettävissä? Postilaatikkojärjestöt ovat ongelma Tansaniassa.

Leo Olasvirta: On ainakin yksittäisiä tapauksia, ei voi tietenkään yleistää. Suurin osa on aatteellisesti ja eettisesti toimivia järjestöjä, mutta on myös selvästi sellaisia, jotka on perustettu rahastamista varten. Yhtenä tunnusmerkkinä on että ne eivät halua suurta jäsenkuntaa. Kyllä tällainen toiminta näkyy.

Riikka Otsamo: Rahanonkijajärjestöjä on loppujen lopuksi vähän. Onkimistarkoitus kyllä näkyy hankehakemuksista. Ne karsiutuvat. Toisaalta jos perustetaan järjestöjä rahan hakemista varten, niin mitä väärää siinä on, jos järjestön toiminta on kaikin puolin hyvää? Mitä väärää siinä on, jos opintonsa päättävät opiskelijat perustavat järjestön esimerkiksi kehitysmaankokemuksensa perusteella?

Leo Olasvirta: Siinä ei ole mitään väärää, mutta jos budjetin rakenteessa näkyy, että ei haeta pysyvää toimeentuloa eli työtä hankkeen kautta. Jos tältä näyttää motiivit alkavat epäilyttää. Toivottavasti onnenonkijat pystytään karsimaan. Hanketuen käsikirjassa lukee, että kaikki pitää tehdä säästäväisyyttä ja kohtuullisuutta noudattaen. Arvomaailma on sellainen että pitäisi olla myös vapaaehtoistyötä eikä pelkästään maksettua palkkaa.

Maahanmuuttajajärjestöt

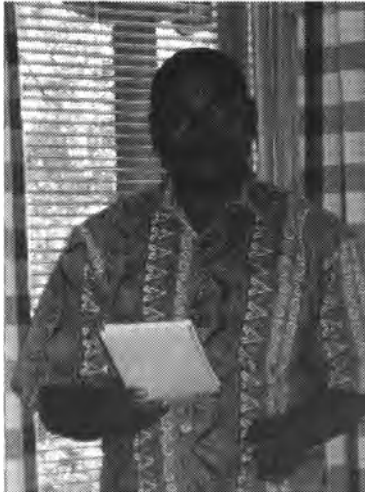
Leo Lindstedt: Miten aktiivisia maahanmuuttajajärjestöt ovat olleet? Ovatko ne hakenneet hanketukea ulkoministeriöltä?

Leo Olasvirta: Niitä on enemmän ja enemmän. Meillä on joitakin epäonnistumisia mutta on myös hyviä. Osasta ei ole niin paljon kokemuksia, että osattaisiin sanoa, ovatko ne hyviä vai huonoja. Niitä ei saa myöskään syrjiä, valtion viranomaisen täytyy olla puolueeton.

Mikochenin koulu

Julius Mhando - Seminaarimuistiinpanojen mukaan koonnut Pia Mäkelä

Julius Mhando. Kuva: Pia Mäkelä

Mikochenin koulun rakennuslinjan ja englanninkielen opettaja Julius Mhando välitti mikocheniläisten terveiset Morogoro-seminaarin osanottajille. Yhdessä puuseppälinjan ja matematiikan opettajan David Mvungin kanssa he vastailivat myös lukuisiin seminaarilaisten esittämiin kysymyksiin.

Tietoisku koulusta

Mikochenin koulu on kaksivuotinen ammatillinen koulu, jossa vuosittain opiskelunsa aloittaa 40 uutta oppilasta, joten koulussa on nyt kaikkiaan 80 opiskelijaa. Koulu haluaisi nostaa oppilaspaikkojen määrän sataan ja opettajien määrän kahdeksaan. Koulussa toimii seuraavia ammattiin kouluttavia linjoja: puuseppien koulutus, rakentaminen sekä kotitalous ja ompelu. Koulunsa päättävät oppilaat suorittavat opinnäytteet kouluviranomaisille. Koulutus tähtää oppilaiden työllistymiseen sekä myös itsenäisen ammatinharjoittamisen mahdollisuuteen.

Koulutuksen päätavoite on köyhyyden vähentäminen alueella. Kahden vuoden koulutus ei riitä käytännön ammattitaidon hankkimiseen. Tästä syystä oppilaille halutaan jatkossa tarjota jatkokoulutusta kolmannella vuosikurssilla ja siihen on tarkoitus sisällyttää myös kaupallisia aineita. Tätä jatkokoulutusta kehitetään parhaillaan suomalaisten yhteistyökumppaneiden kanssa projektin yhteydessä.

Mikochenin koulun opettajat ylläpitävät ja täydentävät ammattitaitoaan käymällä Äetsän seudun kehitysmaaseuran tuella erilaisissa seminaareissa sekä ammattioppilaitosten tarjoamilla kursseilla. Koulun toimintaan kuuluu myös opettaja- ja oppilasvaihtoa Suomen ja Tansanian välillä.

Äetsän seudun kehitysmaaseura tukee köyhistä perheistä tulevia oppilaita kustantamalla heidän opiskelukulunsa, oppimateriaalit sekä työvälineet.

Kysymyksiä ja vastauksia

Julius Mhando, David Mvungi, Ulla Hepola ja Sinikka Olä

Julius Mhando (vas.), Ulla Hepola ja David Mvungi. kuva: Pia Mäkelä

Mitkä ovat oppilaiden työllistymismahdollisuudet koulun jälkeen?

- Jotkut toimivat projektiluontoisessa työssä ja toiset yrittävät perustaa omia yrityksiä. Yrittäjäksi ryhtymisessä on ongelmana alkupääoman puute.

Onko tarkoituksena lisätä oppilasmäärää? Onko teillä muutamien vuosien kuluttua useampia satoja oppilaita?

- Koulutuksen tason ylläpitämiseksi on tarkoitus pitäytyä 80 – 100 opiskelijan määrässä. Valmiuksia ja tiloja suuremmalle oppilasmäärälle ei ole. Myös työharjoittelupaikkojen löytäminen riittävän monelle oppilaalle kotitienoilta on haastavaa.

Myydäänkö koululla oppilaiden valmistamia tuotteita?

- Mikochenin koululla on pieni kauppa sekä kahvila, joissa myydään koulun oppilaiden valmistamia tuotteita.

Kuuluuko Mikochenin koulu Tansanian valtion koulutusjärjestelmään? Saavatko oppilaat valmistuttuaan todistuksen?

- Mikochenin koulu on osa Tansanian virallista koulujärjestelmää, ns. post-primary school, joka tarjoaa peruskoulun jälkeistä koulutusta niille nuorille, jotka eivät jatka toisen asteen koulutuksessa (secondary school). Peruskoulun jälkeiset koulut ovat yleensä kaksivuotisia kouluja mutta Mikochenin koulu on saanut luvan antaa kolmivuotista koulutusta. Oppilaat ovat peruskoulun jälkeen hyvin nuoria, kolmas vuosi vastaisi suunnilleen Suomen koulujärjestelmän kymppiluokkaa. Näin nuorilla olisi mahdollisuus saada kokemusta ja kypsyttää tulevaa elämää varten. Kolmivuotisessa koulutuksessa on mahdollista ottaa opetusohjelmaan myös liiketalouden opintoja, jotka tukisivat oman yrityksen perustamista.

Saako Mikochenin koulu rahoitusta Tansanian valtiolta?

- Tansanian valtio maksaa opettajien palkat, kouluviranomaiset ovat antaneet koulun käyttöön tontin ja tulevaisuudessa maksanevat myös sähkön ja veden. Mikochenin koulu on nykyään VETA:n eli virallisen ammattikoulutuksesta vastaavan instanssin alaisuudessa. VETA tukee työharjoittelumahdollisuuksia, myös Mikochenin opetusohjelmat sekä oppilaiden saamat todistukset ovat VETA:n kaavojen mukaiset. Viime vuodesta lähtien Mikocheni on myös saanut jonkin verran varoja oppimateriaalin ja työkalujen hankkimiseen. VETA:n kanssa on neuvoteltu myös mahdollisuudesta saada sijaisia Mikochenin opettajien sairastaessa. Mikochenin kolmen vuoden opetusohjelma on aivan uusi Tansaniassa ja VETA sekä kouluviranomaiset ovat hyvin kiinnostuneita kokeilusta, joten näiden tahojen kanssa tehdään paljon yhteistyötä.

Mikä on tilanne viiden vuoden kuluttua?

- Meillä on ollut hyvin hedelmällinen projekti mutta se loppuu aikanaan.

- Jatkorahoituksen varmistamiseksi tehdään parhaillaan töitä. Se tarkoittaa että Tansanian valtion tai kouluviranomaisten pitää jatkossa antaa varoja sähköön, alueen vartiointiin sekä myös oppimateriaalihankintoihin ja työkaluihin. Koulun markkinointia sekä oppilastöiden myyntiä pitäisi myös tehostaa.

Onko oppilaissa ja opettajakunnassa yhtä paljon naisia ja miehiä?

- Tällä hetkellä suunnilleen puolet oppilaista on tyttöjä ja puolet poikia, mutta on ollut myös vuosia, jolloin opiskelijoina on ollut vain muutamia poikia. Puuseppälinjan aloittamisen jälkeen poikien määrä on noussut. Opettajina on sekä naisia että miehiä.

Lauantain iltaohjelma alkamassa. Kuva: Harri Kivelä

Lehden seminaariosuus päättyy

Tufahamishane - Saakamme toisiamme ymmärtämään

*Modest Mkude/Ungon puheenjohtaja, suom.
swahilista Pia Mäkelä*

Tufahamishane, UNGO:n ensimmäinen tiedotelehti ja Uhusiano-tiedotteen sisarlehti, ilmestyi kuluvaan vuoden tammikuussa. Tiedote on 10-sivuinen ja noin puolet artikkeleista on englanniksi ja puolet swahiliksi. UNGO:n puheenjohtajan Modest Mkuden pääkirjoitus kertoo hyvin tiedotteen päämääristä:

Rakkaat lukijat

Rakkaat lukijat ja kehityksen tukijat Morogoron läänissä. Ilolla ja rakkaudella kutsun teidät lukemaan Morogoron läänin kehitystä käsittelevän aikakauslehden ensimmäistä numeroa. Lehden on julkaissut Morogoron läänin kansalaisjärjestöjen yhteenliittymä UNGO ja sitä julkaistaan kahdesti vuodessa kaksikielisenä, englanniksi ja swahiliksi. Tufahamishanen tavoitteena on tehdä ymmärrettäväksi kehitykseen kuuluvia asioita ja vaihtaa kuulumisia, ne myös kuuluvat kehitykseen. Lehti nostaa esiin muutoksia, haasteita ja onnistumisia, jotka koskettavat kehityksen ystäviä läänissämme. Läänimme on kuuluisa siitä, että täällä kehitetään maatamme monin tavoin. Tufahamishane-lehti on kuin puhujankoroke keskusteluille maamme kehityksestä ja siihen osallistumisesta. Kaikkien toivotaan osallistuvan, hallituksen, yksittäisten ihmisten ja kansalaisjärjestöjen. Ne ovat kehityksen tukipylväitä.

Resurssikeskuksen ponnistus

UNGO on tarkoitettu sateenvarjoksi tai verkostoksi, jonka päämäärä on rakentaa ja vahvistaa maamme kansalaisjärjestöjen osallistumista ja tietojen vaihtoa. Niinpä yksi UNGO:n tärkeistä tehtävistä on koota ja ottaa vastaan tietoa kansalaisjärjestöistä ja levittää tietoa niille. Tufahamishane-lehti on UNGO:n informaatio- ja resurssikeskushankkeen ponnistus, sillä Morogoron kansalaisjärjestöjen vahvistaminen ja siitä tiedottaminen on IRC-hankkeen tärkeimpiä päämääriä. IRC-hanke puolestaan on suuri voimannäyte UNGO:lle, sen jäsenjärjestöille ja Kepalle ja Uhusianolle, jotka ovat Morogoron kansalaisjärjestökentän tärkeät tukijat Suomesta.

Uskon meidän kaikkien tietävän...

Rakkaat lukijat, uskon meidän kaikkien tietävän, että saadessamme kunnollista tietoa saamme myös uutta voimaa ja intoa ottaa osaa ja antaa voimamme ja kykymme läänimme ja koko maamme kehittämisponnisteluille. Minulla on ilo toivottaa teidät tervetulleiksi kertomaan mielipiteenne Tufahamishanen kehittämiseksi sekä lähettämään hyviä artikkeleita läänimme kehityksen tukijoiden tiedonjanoa sammuttamaan.

Onko Valkoisella masailla Kennedyn aivot?

*Leo Lindstedt/Hyvinkään kehitysmaayhdistyksen
sihteeri*

Aiemmin laskimme Hyvinkään kehitysmaayhdistyksessä leikkiä, että hyväksymme yhdistyksen jäseniksi vain henkilöitä, jotka ovat lukeneet Henning Mankellin kirjan Leopardin silmä. Teos kun auttaa ymmärtämään miten rikkaan pohjoisen ihmisten törkeät teot vaikeuttavat kaikkein puhtaimmatkin jauhot pussissa toimivia kehitysyhteistyöntekijöiden ponnisteluja.

Kuluneena kesänä luin sveitsiläisen Corinne Hofmannin omiin kokemuksiin perustuvan Valkoisen masain ja Henning Mankellin "valitettavasti-voisi-olla-totta"-teoksen Kennedyn aivot.

Corinne Hofmann kertoo avoimesti ihastumisestaan komeaan masaimieheen Lketingaan ja avioliitostaan hänen kanssaan. Corinne pystyy luomaan aitoja ystävyysuhteita erityisesti kenialaisten naisten kanssa ja tuo masaikylään ennennäkemätöntä tavaravaurautta ja uudenlaista tekemistä. Corinne ei sorru kummeksumaan, vaan aidosti hyväksymään masaitten toiseuden.

Näyttää siltä että kulttuurien erot ajavat liiton umpikujaan. Mankellinsa lukenut aavistaa kuitenkin, että ei ole kyse vain kulttuurien eroista, vaan eriarvoisuudesta. Aiemman valtiokolonialismin ja nykyisen businesskolonialismin ylläpitämä, jopa kasvava elintasokuilu aiheuttaa jatkuvaa, oikeutettua katkeruutta. Rikkaitten länsimaitten taloudellinen ylivoima on – tahdotaan sitä tai ei - myös musertavaa vallankäyttöä, mihin varsinkin omasta kulttuurista oikeutetusti ylpeät masait eivät suostu.

Ja Corinnekin edustaa Lketingalle tuota valtaa –
tahtoo Corinne sitä tai ei.

Jos Corinne Hofmannin kirja on paikoin
viihteellistäkin, samaa ei voi mainita Henning
Mankellin Kennedyn aivoista. Tai sitten viihde pitää
ymmärtää siten, että meitä itseämme koskevien
julistusten totuuksien paljastaminen on viihdettä.

Kennedyn aivoissa ruotsalainen arkeologi Louise
Cantor etsii selitystä poikansa Henrikin kuolemalle
tai murhalle. Etsiminen vie hänet Mosambikiin,
missä kylmän kyyniset länsimaiset ihmiset tekevät
raakalaismaisia ihmiskokeita hankkiakseen
toimivia aids-lääkkeitä maksukykyisille, siis
pohjoisen ihmisille. Henrik on päässyt asioitten
ytimeen ennen kuolemaansa. Poikansa elämän
todellisuutta tutkiessaan Louise joutuu itsekin
vaaroihin ja hänen lähelleen tapetaan ihmisiä,
jotka ovat kertomassa kuvottavista ja kiduttavista
kokeista, joita tehdään valkoisten johtamissa "aids-
sairaaloissa".

Kirjan nimi on symbolinen. Murhatun Kennedyn
aivojen katoamista ei ole pystytty paljastamaan.
Salaaminen ja rehellisten tutkijoiden eliminoiminen
on keskeinen osa ainakin valkoisten harrastamaa
vallankäyttöä, jota Henning Mankell kuvaa
intohimoisella raivolla ja intensiteetillä.

Usein ihmiset ja mediat kertovat Afrikasta jotain
sen suuntaista, että se on menetetty maanosa.
Kaikki tuntuvat tietävän, miten afrikkalaiset
kuolevat, mutta monikaan ei tiedä, miten siellä
eletään. Jonkinlaista valaistusta Saharan
eteläpuolisen Afrikan ihmisistä ja elämästä antavat
Mosambikissa puolet elämästään viettäneen
Henning Mankellin kirjat eikä Corinne Hofmannin
vilpiton ja poliittisesta korrektiudesta vapaa
teoskaan ole haitaksi – päinvastoin.

Uhusiano r.y.:n nettisivut:
www.uhusiano.kopteri.net

Tansania

Pinta-ala	945 090 km ²
Asukasluku	38,3 miljoonaa
Väestönkasvu	1,9 %
Elinikäodote	46 vuotta
Lukutaitoisuus	77,1 %
BKT/asukas	287 dollaria
BKT/asukas (PPP)	621 dollaria
Virallinen kehitysapu	44 % Tansanian valtion budjetista (v. 2005– 2006)
Hiv-tartunnan saaneita (15–49-vuotiaat)	8–12 %

Tansanian kansalliset kehitystavoitteet on
määritelty köyhyyden vähentämishjelmissä
vuosina 2001 (PRS I) ja 2005 (PRS II, MKUKUTA).
Tansanian talous on kasvanut viime vuosina, ja
vuonna 2004 bruttokansantuotteen kasvu oli noin 6
prosenttia. Kasvun moottoreina ovat toimineet
kaivosteollisuus, rakentaminen ja palvelut.

Vuonna 2005 Tansaniassa järjestettiin liittovaltion
presidentin-, parlamentti- ja paikallisvaalit sekä
Sansibarin itsehallintoalueen vaalit. Erityisen
tärkeää tämä oli Sansibarissa edellisten kaksien
vaalien ongelmien vuoksi.

Presidentiksi valittiin Jakaya Mrisho Kikwete.

Sansibarin vaalit sujuivat paremmin kuin edelliset,
joskin joistain rikkeistä raportoitii tälläkin kerralla.
Hallituspuolue CCM:n ja opposition CUFin
kannatus oli varsin tasaista, mutta CCM saavutti
niukan voiton. Tansanian vaaleissa joulukuussa
CCM sai yli 80 prosenttia äänistä.

Päivitetty 17.10.2006

Lähde: www.formin.finland.fi

UHUSIANO r.y.

Uhusiano on swahilia ja merkitsee yhteyttä. Uhusiano r.y. on suomalaisten, Tansaniassa kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen perustama yhteysjärjestö, joka tiedottaa, koordinoi ja kouluttaa. Uhusianon kumppanijärjestö on UNGO (Union of Non-Governmental Organizations Morogoro). Uhusianolla on meneillään kansalaisjärjestöjen resurssikeskuksen tukihanke Morogorossa.

Vuoden 2006 jäsenmaksut ovat seuraavat:

Jäsenjärjestöt	40 euroa
Henkilöjäsenet	15 euroa
Eläkeläiset ja työttömät	10 euroa
Opiskelijat	5 euroa

Jäsenmaksu maksetaan Uhusiano ry:n VSOP:n tilille numero **566006-212195**.

Merkitse yhteystietosi (osoite ja s-posti) tiedonanto-osaan tai lähetä ne jäsenkirjurille:

Marja-Liisa Leino
Rantatyöntie 21
38460 Mouhijärvi
tai bibi@kopteri.net
Lisätietoja puh. 044-3540635

Liity jäseneksi ja tule mukaan vaikuttamaan järjestömme toimintaan!

Morogoro-seminaari 2007

31.8. - 2.9. 2007

Alustava aihe: Mikä saa
ihmiset tekemään
vapaaehtoista
kehitysyhteistyötä?

Syyskokous lauantaina 11.11.2006 Tampereen vanhassa kirjastotalossa

Hallituksen kokous klo 12.30
Vuosikokous klo 14.00.

Vuosikokouksessa käsitellään sääntömääräiset
asiat.

Tapaamisiin!

Hallituksen jäsenet 2006

Puheenjohtaja:

Palmberg Vilppu, vilsuo@hotmail.com

Varapuheenjohtaja:

Pimenoff Heli, heli.pimenoff@kopteri.net

Äetsän seudun kehityskaaseura

Sihteeri:

Puhto Elina, elina.puhto@netsonic.fi

Taloudenhoitaja:

Leino Marja-Liisa, bibi@kopteri.net

Kehyapu Ystävät ry.

Varsinaiset jäsenet:

Juhola Aimo, aimo.juhola@pp.inet.fi

Hyvinkään kehityskaayhdistys

Kalsi Niilo, niilo.kalsi@niiralankulma.fi

Toivala-säätiö, Kuopio

Lindstedt Kari, kari.lindstedt@uta.fi

Hyvinkään kehityskaayhdistys

Mäkelä Pia, pia.makela@heureka.fi

Tihveräinen Marja-Leena, mltihve@hotmail.com

Äetsän seudun kehityskaaseura

Varajäsenet:

Aarnio Pauliina, pauliina.aarnio@gmail.com

Airinto Merja, merja.airinto@netti.fi

Iddi-Tuominen Pili, tuomi@phnet.fi

Lindstedt Leo, leo.lindstedt@kio.fi

Hyvinkään kehityskaayhdistys

Mankila Kirs, kirsimankila@hotmail.com

Hyvinkään kehityskaayhdistys

Niskanen Heli, heli.niskanen@kopteri.net

Tihveräinen Jorma, jorma.tihverainen@epsira.com

Äetsän seudun kehityskaaseura

Tuomi Jaakko, jaakko.tuomi@pp1.inet.fi

Vanhustyön keskusliitto